

Richard Bah

Iluzije
Avanture kolebljivog Mesije

Pošto je štampan „Jonathan Livingston Sea gull“ više puta sam čuo pitanje: - Šta nameravaš da napišeš sledeće, Ričarde? Šta posle „Galeba“?

Odgovorio sam tada da nemam više šta da pišem, ni reči, i da su sve moje knjige zajedno rekly sve ono što sam ja želeo da kažu. Bio sam potpuno prazan neko vreme, kao dugo vožen auto ostavljen da se malo odmori, uživao sam ne morajući da radim do kasno u noć.

Istovremeno, svakog leta ili tako nekako, isterivao sam svoj dvokrilac u more zelenila američkog srednjeg zapada, leteo sa putnicima za tri dolara po vožnji i počeo da osećam ponovo neku staru napetost – da nešto ostaje da se kaže, a da ja to nisam rekao.

Uopšte ne volim da pišem. Kada bih mogao da okrenem ledja nekoj misli, tamo u mraku, i kada bih mogao da izbegnem da mi se prišunja, ne bih nikada ni uzeo olovku.

Ali ponekad taj moj zaklon bude raznesen kao dinamitom i nađem se nezaštićen usred krhotina, a misao se zalepi za mene i ljubazno kaže: - Neću te pustiti dok me ne izraziš rečima, na papiru. Tako sam sreo „*Iluzije*“

Tako, na srednjem zapadu, ležao bih na leđima vežbajući da isparim oblake, ali nisam mogao da smislim priču... Šta kada bi došao neko ko je stvarno dobar u tome ko bi mogao da me nauči kako funkcioniše ovaj moj svet i kako ga kontrolisati? Šta kada bih susreo supernaprednog... šta kada bi Sidarta ili Isus došli u naše vreme, snažniji od iluzija sveta budući da poznaju stvarnost i iza njih? I kad bi ga sreo lično, kada bi leteo i spustio se na isto polje gde i ja? Šta bi on rekao, kako bi izgledao?

Možda ne bi ličio na Mesiju sa zamašćenih i ravom umrljanih stranica mog dnevnika, možda ne bi rekao ništa što govori ova knjiga, ali ipak, ako stoje stvari koje mi je on rekao: da mi privlačimo u svoj život sve ono što nosimo u svojim mislima, onda sam ja došao do ovog trenutka s razlogom, a takođe i vi. Možda nije slučajno to što vi držite ovu knjigu. Ja sam odabrao da tako mislim. I odabrao sam da mislim da se moj Mesija smestio visoko negde, u nekoj drugoj dimenziji, koja uopšte nije izmišljena i posmatra nas oboje smejući se od zadovoljstva što se sve događa baš onako kako smo planirali da bude.

Richard Bach

*Evo testa
pomoću kog možeš otkriti
da li je tvoja misija na Zemlji
završena:*

Ako si živ, onda nije.

1

1. Učitelj je došao na zemlju,
rođen u svetoj zemlji Indijane,
odrastao u tajanstvenim brdima
istočno od Fort Weina.

2. Učitelj je učio o ovom svetu
u javni školama Indijane
i dok je rastao,
na svom poslu automehaničara.

3. Ali, Učitelj je stekao učenja
iz drugih zemalja i drugih škola,
iz drugih života koje je živeo.
On se sećao, i sećanjem postao
mudar i jak, tako da su ostali
videli njegovu snagu i dolazili
su mu za savete.

4. Učitelj je verovao da ima moć
da pomogne sebi
i celom ljudskom rodu,
i pošto je tako verovao,
tako je i bilo za njega,
pa su drugi videli njegovu snagu
i dolazili mu da ih izleči od
mnogih bolesti i spase nevolja.

5. Učitelj je verovao da je dobro
za svakog čoveka, da misli o sebi
kao o Božijem sinu,
i pošto je verovao, tako je i bilo,
pa su radnje i garaže u kojima
je radio postale pretrpane i
zakrčene ljudima koji su tražili
njegovo učenje i njegov dodir,
a ulice napolju, onima koji su čeznuli
da makar njegova senka

*padne na njih,
i promeni im živote.*

*6. Desilo se da su zog gomila, neki
upravnici i poslovođe radnji
tražili od Učitelja da ostavi svoj
alat i ode svojim putem,
jer je bilo toliko tesno
da ni oni, ni ostali mehaničari
nisu imali prostora
za rad na automobilima.*

*7. Tako je on pošao iz grada, a ljudi
koji su ga pratili, počeli su ga zvati
Mesijom, čudotvorcem i,
pošto su tako verovali,
tako je i bilo.*

*8. Ako je naišla oluja dok je govorio,
nijedna kap kiše nije pala
na glave slušalaca,
i poslednji u gomili je
čuo njegove reči jasno kao prvi,
bez obzira na munje
i grmljavinu na nebu.
A on je uvek govorio u alegoriji.*

*9. I rekao im je:
„U svakom od nas leži moć
da pristanemo na zdravlje i na bolest,
na bogatstvo i na bedu,
na slobodu i ropstvo.
Mi smo ti koji svime upravljamo,
a ne neko drugi“.*

*10. Jedan vodeničar je slušao i rekao:
„To su lake reči za tebe Učitelju,
jer si ti upućen, a mi ne, i ne moraš
da radiš naporno kao mi. Čovek
mora da radi da bi živeo na ovom svetu“.*

*11. Učitelj je odgovorio i rekao:
„Jednom, živelo je selo stvorenja
na dnu velike, kristalne reke.*

*12. Rečna strua je mirno tekla
preko svih – mladih i starih,
bogatih i siromašnih, dobrih i zlih,
tekla je svojim sopstvenim putem
znajući samo za svoje kristalno ja.*

13. Svako je biće na svoj način prijanjalo na granje i stenje rečnog dna, jer je to bio njihov način življenja i svaki od njih je od rođenja učio da odoleva struji.

14. Ali jedno je stvorenje na kraju reklo:
Umoran sam od prijanjanja.
I ako ne mogu da vidim,
verujem da reka zna kuda ide.
Pustiću se i dozvoliću joj da me odnese kuda želi. Ovako prilepljen,
umreću od dosade.

15. Ostala stvorenja su se smejala i rekla:
Budalo! Pusti se i struja koju obožavaš će te odvući isprevrtanog i smrskanog preko stena, i umrećeš brže nego od dosade.

16. Ali ih ovaj nije slušao, i udahnuvši duboko, pustio se i odmah bi prevrnut i tresnut o stenje.

17. Kasnije, pošto je biće, ipak, odbilo da se prihvati za dno, struja ga je odbila slobodnog sa dna, i više ga nije udarala.

18. A drugo stvorenje nizvodno, za koje je on bio stranac, vikala su:
Vidite čudo! Biće kao mi, a ipak leti!
Gledajte Mesiju,
došao je da nas spase.

19. A ovaj, nošen strujom, reče:
Nisam veći Mesija od vas,
Reka voli da nas uzdigneslobodne,
samo ako se usudimo da se pustimo.
Naš pravi posao je ovo putovanje,
Ova pustolovina.

20. Ali oni su i dalje vikali : „Izbavitelj“
držeći se za stene, a kada su ponovo pogledali – on je otišao,
ostavivši ih da pričaju
legende o Izbavitelju.

21. I došlo je do toga da je on video

da ga masa, dan za danom uzdiže
sve više, neugodnija, bliža
i strastvenija nego ikad,
i videvši da ga primoravaju da
ih leči bez odmora, da ih hrani
neprestano svojim čudima, da uči
za njih i živi njihove živote,
otišao je jednog dana, sam, na vrh
obližnjeg brda i tamo se molio.

22. I rekao je u svom srcu,
Beskonačno Svetlo Biće,
ako je ovo tvoja volja,
neka me ova čaša pređe,
dozvoli mi da odložim
ovaj nemogući zadatak.
Ja ne mogu živeti životom
nekog drugog bića,
pa ipak, deset hiljda me mole za život.
Žao mi je što sam dozvolio
da se sve ovo desi.
Ako je to tvoja volja, pusti me
da se vratim svojim mašinama
i alatu i da živim kao drugi ljudi.

23. I glas mu se javio na vrhu brda,
glas ni muški ni ženski,
ni glasan ni tih,
glas beskrajno ljubazan.
I glas mu je rekao:
„Ne moja, već tvoja volja neka
bude ispunjena. Jer tvoja želja je
za tebe moja. Idi svojim putem
kao ostali ljudi i budi srećan
na zemlji.

24. Čuvši to, Učitelj je bio zadovoljan,
zahvalio de i pošao nizbrdo
zviždućući neku radničku pesmicu.
I kada su ga presreli
sa svojim molbama,
tražeći od njega da ih leči,
poučava i hrani neprestano, i da ih
zabavlja svojim čudima,
on se nasmejao mnoštvu
i ljubazno im rekao:
„ Ja odustajem.“

25. Za momenat, gomila je bila
Zapanjena od iznenadjenja.

26. A on im je rekao:
„Ako čovek kaže Bogu da više od
svega želi da pomogne svetu,
bez obzira na cenu,
a Bog odgovori i kaže mu
šta mora da radi, da li bi čovek
morao da radi šta mu je rečeno?

27. „Naravno Učitelju!“, vikala je gomila.
„Moralo bi mu biti zadovoljstvo
da trpi mučenja samog pakla,
ako bi Bog to tražio.“

28. „Bez obzira na muke
I težinu zadatka?“

29. „Čast je biti obešen,
slava je biti prikucan za drvo i spaljen,
ako je Bog tako tražio“, rekoše.

30. „A šta biste vi uradili“,
reče Učitelj masi, „ako bi se Bog
obratio lično vama i rekao:
Naređujem da budete
Srećni na svetu, sve dok živite!
Šta biste tada uradili?“

31. A mnoštvo beše tiho, ni glasa,
ni zvuk se nije čuo na padinama brda,
ni u dolinama gde su stajali.

32. I Učitelj reče u tišini:
„Na putanji naše sreće,
naći ćemo učenje
zbog koga smo izabrali ovaj život.
To je ono što sam danas naučio
i odlučio sam da vas ostavim sada,
da idete svojom sopstvenom stazom,
kako vam odgovara!“

33. I pošao je svojim putem,
kroz gomilu i ostavio ih
i vratio se svakodnevnom
svetu ljudi i mašina.

Bila je skoro sredina leta kada sam sreo Donalda Šimodu. U četiri godine letenja, nikada nisam našao drugog pilota na poslu koji radim: leteći svetom od grada do grada, prodajući vožnje u jednom starom dvorilcu, tri dolara za deset minuta u vazduhu.

Ali, jednog dana, baš severno od Ferisa, Illinois, pogledao sam dole iz kabine mog Flit-a i video jedan stari Trevl Er 4.000, zlatno-beo parkiran ljupko u smaragdno-žutom senu.

Volim slobodan život, ali se osećam usamljenim, ponekad. Video sam taj dvokrilac tamo, razmišljao par sekundi, i odlučio da ne bi bilo šteta da svratim. Oduzeo sam gas, puno klizanje kormilom i Flit i ja smo bočno propadali prema zemlji. Dobri, nežni zvuk vetra u sajlama, lagani pok-pok stare mašine koja okreće propeler. Podigao sam brile da bolje vidim kod sletanja. Kukuruzište kao zelena džungla promiče odmah ispod, vrhovi ograde, a zatim pokošena livada, dokle pogled dopire. Ispravio sam avion, napravio mali zaokret nad zemljom i dodirnuo točkovima travu, poznati laki udarac i štropt zemlje pod točkovima, usporavam i dodajem malo gasa na kraju da bih parkirao pored drugog aviona, Oduzimam gas do kraja i gasim motor, meko. Sve je sporije klak-klak elise i sve staje u potpunom miru jula.

Pilot Travl Er-a je sedeo u senu, oslonjen na levi točak aviona i gledao me.

I ja sam gledao njega oko pola minuta, zapažajući njegov tajanstveni mir. Ja ne bih bio tako miran da sedim tu i vidim kako se drugi avion spusta na moje polje i parkira deset jardi od mene. Klimnuo sam glavom, dopada mi se, ne znam zašto.

- Izgledao si usamljen – premostih razdaljinu između nas.

- I ti.

- Ne nameravam da ti dosađujem, ako sam suvišan, otići ću.

- Nisi, očekivao sam te.

Nasmejao sam se: - Izvini što kasnim.

- U redu je.

Skinuo sam kacigu i naočare, izvukao sam se iz kabine i skočio na zemlju. To je prijatan osećaj posle par sati provedenih u Flit-u.

- Nadam se da nemaš ništa protiv šunke i sira - reče – šunka i sir, i možda jedan mrav. – Bez rukovanja, bez ikakvog upoznavanja.

On nije bio krupan čovek. Imao je kosu do ramena, crnju od gume na koju je bio oslonjen. Oči tamne kao u sokola, onakve kakve volim kod prijatelja, a kod bilo kog drugog izazivaju kod mene nelagodnost. On je mogao biti majstor karatea na putu za neki žestok turnir.

Prihvatio sam sendvič i čašu vode iz termosaa. – Ko si ti? – zapitao sam. – Već dugo ovako letim i nikada nisam video nekog drugog u poljima.

- Ja nisam pogodan da radim nešto drugo – rekao je prilično zadovoljno.

- Malo majstorisanja, varenja, pomalo grubosti, jurenja Mački (mačke – izraz za velike traktore), ostanem li na jednom mestu suviše dugo, stižu me problemi. Tako sam napravio avion i sad radim ovaj posao.

- Koju vrstu mačke? – bio sam lud za dizel-mašinama još od malih nogu.

- D-8, D-9. Samo na kratko u Ohaju.

- D-9! Veliki kao kuća! S duplom vučom, mogu li stvarno gurati planine?

- Postoji bolji način da se guraju planine – reče sa osmehom koji je trajao možda desetinu sekunde.

Provirio sam za trenutak preko donjeg krila njegovog aviona, posmatrajući ga. Igru svetlosti... Bilo je teško gledati tog čoveka izbliza. Kao da je bilo svetlosti oko njegove glave, koja se stapala s pozadinom od tamnog srebra.

- Nešto nije u redu? – zapitao je.

- Kakve si probleme imao?

- O, ništa naročito. Samo mi se sviđa da se krećem ovih dana, kao i tebi.

Hodao sam oko njegovog aviona, noseći sendvič. To je bila mašina iz 1928. ili 1929. ali potpuno nedirnuta. Ni kad izađe iz fabrike, avion noje tako nov kao ovaj njegov, ovde u senu.

Dvadesetak rukom nanesenih premaza i na kraju boja kao ogledalo. Staro-engleskim pismom bilo je ispisano „Don“ ispod ivice kabine, a na njegovoj futrolji za mape pisalo je „D.V. Šimoda“. Instrumenti su bili kao tek raspakovani, originalni letački instrumenti iz 1928. Kontrolna tabla od polirane orahovine kao i ručice upravljača, ručka gasa, smese, pokretač je išao napred, levo. Više se ne može videti ta vrsta pokretača, čak i na najbolje restauriranim starinama. Nigde ogrebotine, ni kapljice iz auspuha. Ni travčice ni slamke na podu kabine, kao da mašina nije nikada letela, nego se pojavila ovde prošavši pola veka kroz neki procep u vremenu. Osetio sam neobičnu jezu na vratu.

- Koliko dugo voziš putnike? – pitao sam ga.

- Oko mesec dana, sada pet nedelja.

Lagao je. Pet nedelja u polju bez obzira ko si, moraš imati prljavštine i ulja na avionu i slame na podu kabine. Ali ova mašina... bez ulja na vetrobranu, bez pramenova slame na isturenim ivicama krila i repa, nema ni zgnječenih insekata na propelerima. To nije moguće avionu koji leti nad Illinoisom.

Proučavao sam Travl Er još par minuta, a onda se vratio i seo na seno pod krilom, licem prema pilotu. Nisam se plašio, momak mi se još uvek sviđao, ali nešto nije bilo u redu.

- Zašto mi ne kažeš istinu?

- Rekao sam ti istinu, Ričard – odgovorio je. Ime je bilo ispisano i na mom avionu.

- Niko ne vozi putnike u Travl Er-u, a da nema makar malo ulja po avionu, prijatelju moj, barem nešto prašine. Mrlja na motoru, seno, za ime Boga, na podu.

Mirno se nasmešio: - Postoje neke stvari koje ne znaš.

U tom trenutku mi se učinio kao osoba sa druge planete. Verovao sam u ono što kaže, ali nisam imao načina da objasnim njegov besprekorni avion, parkiran ovde u poljima.

- Istina je. Ali jednog dana ja ću ih znati, sve. Tada ćeš moći da uzmeš moj avion, Donalde, jer mi neće biti potreban da bih leteo.

Pogledao me je zainteresovano, podigavši crne obrve: - O, ispričaj mi.

Bio sam oduševljen. Neko je hteo da čuje moj teoriju.

- Ljudi nisu leteli dugo vremena, jer su mislili da je to nemoguće, i naravno nisu pokušali da nauče prvi princip aerodinamike. Ja želim da verujem da tu postoji još neki princip: ne trebaju nam avioni da letimo, ili prolazimo kroz zidove, ili odlazimo na druge planete. Možemo da naučimo kako da to radimo bez mašina, ako želimo.

Upola se nasmešio, ozbiljan, i jednom klimnuo glavom. – I ti smatraš da ćeš naučiti to što želiš, prodajući letove za tri dolara, ovde u poljima?

- Jedino učenje koje vredi je ono koje sam steknem, radeći ono što želim. Znam da je nema, ali kada bi postojala duša na zemlji koja bi me mogla više naučiti o onome što želim da znam, više od ovog aviona i neba odmah bi pošao da je tražim.

Tamne oči su me gledale neprestano. – Zar ne misliš da si već vođen, ako stvarno želiš da naučiš tu stvar?

- Da, vođen sam. Zar to nije svako? Uvek sam osećao da postoji neko ko bdi nadamnom, tako nešto.

- I misliš da ćeš biti doveden Učitelju koji ti može pomoći?

- Ako slučajno taj Učitelj nisam ja, da.

- Možda je to način na koji se to dešava – reče.

Moderni kamion-kiper dokotrljao se putem prema nama, podigavši smeđi oblak prašine i zaustavio se u polju. Vrata se otvoriše i izađe starac i devojčica od svojih deset godina. Prašina je ostala u vazduhu, toliko je bilo mirno.

- Prodajete vožnje, zar ne? – upita čpvek.

Polje je bilo otkriće Donalda Šimode; ja ostadoh miran.

- Da gospodine – reče veselo – leti mi se danas, a vama?

- I da mi se leti, ne želim nikakve lakrdije i izmotavanje tamo gore, jasno! – Žmirkao je, pokušavajući da vidi da li smo ga prozreli i pored njegovog nabusitog govora.

- Hoćemo ako hoćete, nećemo ako nećete.

- Za uzvrat tražite čudo božije, pretpostavljam.

- Tri dolara u gotovom, gospodine, za deset minuta u vazduhu. To je 33 i 1/3 centa po minutu, a većina ljudi kaže da vredi.

Osećao sam se kao slučajni očevidac, sedeći tamo besposlen i slušajući način na koji ovaj momak obavlja svoj posao. Sviđalo mi se to što je govorio bez promene u glasu. Ja sam se odavno navikao na svoj lični način reklame („Gore je garantovano deset stepeni hladnije, narode! Sve to samo za tri dolara, četvrtinu tuceta iz vašeg novčanika ili džepa! Dođite gore gde samo ptice i anđjeli lete...). Zaboravio sam da može biti i drugačije.

Postoji neka napetost kad letiš i prođeš vožnje sam. Navikao sam se na nju, ali je ipak postojala: ako nema putnika, nema klope. Sad sam mogao da posmatram sa strane, a da mi večera od toga ne zavisi, stoga sam se opustio i gledao.

Devojčica je stajala pozadi i takođe posmatrala. Plava i smeđih očiju, ukočeno-dostojanstvenog lica, bila je ovde zbog svoga dede. Ona nije želela da leti.

Mnogo češće je obrnuto, željni klinci i prazni odrasli, ali živeći ovakvim životom, već sam stekao osećaj za te stvari i znao sam da devojčica ne bi letela, pa makar čekali celo leto.

- Koji od vas, gospodo...? – reče čovek. Šimoda nasu sebi čašu vode. – Ričard će leteti sa vama. Ja sam još uvek pri ručku. Ukoliko ne želite da sačekate.

- Ne gospodine, ja sam spreman. Možemo li leteti iznad moje farme?

- Naravno – rekoh ja. – Samo pokažite put kojim želite da idemo. Izvadio sam svoju vreću za spavanje, kutiju s alatom i lonce za kuvanje sa prednjeg sedišta Flit-a, pomogao čoveku da se smesti u sedište i prikopčao mi pojas. Onda sam se uvukao u zadnje sedište i vezao se pojasom.

- Okreni mi elisu, Don, molim te.

- O.K. – Ponevši svoju čašu vode, stao je kod elise. – Šta želiš?

- Povuci ga polako. Prihvatiće pravo iz tvoje ruke.

Kad god neko vuče Flit-ov propeler, potegne preprzo i iz nekih komplikovanih razloga mašina neće da upali. Ali ovaj čovek je povukao tako lagano, kao da je oduvek to radio. Svećice su se upalile u cilindrima, i stara mašina je proradila bez muke. On odšeta nazad do svog aviona, sede, i počeo da razgovara sa devojčicom.

Uz veliku buku, dižući slamu u vazduh, Flit je poleteo, podigao se za stotinu (ako mašina sada stane sletećemo u kukuruz), pet stotina stopa (sad bi već mogli okrenuti i sleteti u seno... sada, to su zapadni pašnjaci), osam stotina metara i dosta, pratim čovekov prst, u vetar, na jugozapad.

Tri minuta leta i već smo kružili oko farme. Žitarice boje užarenog ulja, kuća od slonovače u moru metvice. Iza kuće bašta s povrćem.

Čovek je gledao s prednjeg sedišta dok smo kružili, u kuću uokvirenu krilima aviona.

Žena se pojavila na tremu, imala je belu kecelju preko plave haljine, mahala je. I čovek je mahnuo. Moći će pričati kasnije kako su se jasno mogli videti, preko neba.

Konačno, on pogleda u mene i klimnu glavom, kaže da je dovoljno, da se možemo vratiti.

Leteo sam u širokom krugu oko Ferisa, da obavestim ljude da ima letenja i spustio se u spirali na livadu da im pokažem gde smo. Dok sam se spuštao, klizeći nad kukuruzom, Travl Er se odlepio od zemlje i odmah krenuo ka farmi odakle smo se upravo vratili.

Radio sam jednom u petočlanom letećem cirkusu i za momenat mi se vratilo staro sećanje... jedan avion uzleće s putnicima dok se drugi spušta. Dodirnuli smo zemlju meko i rulali do daljeg kraja polja pored puta.

Zaustavio sam motor, čovek je otkopčao svoj sigurnosni pojas, pomogao sam mu da izađe. Izvadio je novčanik iz prsluka i odbrojao dolare vrteći glavom.

- To je dobra vožnja, sine.

- I mi mislimo. Naša roba je dobra.

- Tvoj prijatelj je prodaje?

- O!?

- Rekao bih. Tvoj prijatelj bi mogao prodati pepeo đaulu, kladio bih se.

- Kako vam je palo na pamet?

- Devojčica, naravno. Vožnja avionom za moju unuku Saru.! – Dok je govorio gledao je Travl Er, daleku, srebrnu tačku u vazduhu, kako kruži nad kućom.

- Od rođenja se smrtno plaši visine. Vrišti, užasnuta je, za nju je popeti se na drvo isto što i čeprkati golom rukom po osinjaku. Ta devojčica je čudo za mašine, nije loša oko životinja, ali visine, to su upozorenja za nju. A sada je gore u vazduhu.

Pričao je dalje o ovom i drugim slučajevima, sećao se kada su piloti dolazili u Gelzburg, pre nekoliko godina, leteći na dvokrillcima kao i mi, ali praveći gore u vazduhu sve moguće ludorije s njima.

Gledao sam kako se udaljeni Travl Er povećava, spiralno spušta nad livadom, strmije nego što bih ja ikada sa devojčicom koja se plaši visine, klizi nad kukuruzom i sleće tako besprekorno u tri tačke, da je bilo zadovoljstvo gledati. Donald Šimoda mora da je leteo mnogo godina, kada sleće Travl Er-om na takav način.

Avion je dorulao i stao do nas, nije mu bio potreban dodatni gas i propeler je meko lupkao zaustavljajući se. Pogledao sam izbliza, nije bilo insekata na propeleru, čak ni jedna ubijena muva na toj oštrici dugoj osam stopa.

Prišao sam da pomognem, otkopčao sam devojčici pojas otvorio mala bočna vratanca i pokazao joj gde da stane da ne ošteti krilo.

- Kako ti se dopalo? – pitao sam.

Nije me čula.

- Deda, ne plašim se! Nisam se bojala, stvarno. Kuća je izgledala kao igračka i mama je mahala. Don je rekao da se bojim samo zato što sam pala i umrla jednom i da ne moram više da se plašim! Biću pilot deda. Imaću avion i sama ću popravljati motor, leteti svuda i voziti ljude! Mogu li?

Šimoda se osmehivao, a čovek je slegnuo ramenima.

- On je rekao da ćeš biti pilot, zar ne, Saro?

- Ne, nego ja. Ja sam prilično dobra sa mašinama, ti to znaš!

- Pa možeš razgovarati o tome sa majkom. Vreme je da se vratimo kući.

Zahvalili su nam i krenuli, on je hodao, a ona trčala do kamiona, oboje promenjeni onim što se desilo u polju i na nebu.

Stigla su dva automobila, zatim još jedan, i uskoro smo imali gomilu ljudi koji su želeli da vide Feris iz vazduha. Leteli smo dvanaest ili trinaest puta, što smo brže mogli i posle toga sam morao do grada da napunim Flit benzinom. Onda opet nekoliko putnika, pa opet neki i već je bilo veče. A mi smo leteli neprekidno, rame uz rame do zalaska sunca.

Negde sam video oznaku: 200 stanovnika, ali do mraka sam poverovao da smo sve provozali, kao i neke iz okoline.

U gužvi oko letenja, zaboravio sam da pitam o Sari, da li je izmislio priču, ili misli da je istina to o umiranju. Povremeno sam pogledavao na njegov avion izbliza, dok su se putnici smenjivali. Ni traga na njemu, ni kapi ulja nigde. On je po svemu sudeći leteo izbegavajući insekte koje sam ja svaki sat–dva morao da brišem sa vetrobranskog stakla.

Bilo je još uvek malo svetlosti na nebu kada smo završili. Dok sam ubacivao suve klipove kukuruza u svoju limenu peć, pokrio ih drvenim ugljem i upalio vatru, već je bio potpuni mrak, vatra je vraćala boje avionima parkiranim u blizini i zlatnoj slami svuda naokolo.

Zavirih u kutiju sa hranom. – Tu je supa ili špageti, ili đuveč. – Rekoh. – I kruške i breskve. Želiš li malo toplih breskvi?

- Svejedno. – reče blago – bilo šta ili ništa.

- Čoveče, jesi li gladan? Ovo je bio težak dan!

- Nisi mi ponudio ništa da bih bio gladan, ukoliko nije neki dobar đuveč.

Otvorio sam konzervu đuveča svojim „Švajcarcem“, uradih isto to sa špagetima i stavih obe konzerve na vatru.

Džepovi su mi bili prepuni novca... Ovo je bilo prijatno doba dana za mene. Izvadio sam sav novac iz džepa da ga izbrojim, ne mareći puno što su novčanice izgužvane. Bilo je 147 dolara i izračunao sam napamet što nije bilo lako za mene.

- To je... To je...da vidimo... četiri i dva pamtim... četrdeset devet letova danas! Preko sto dolara danas, Don, samo Flit i ja! Ti mora da si uzeo dvesta kao od šale... uglavnom si leteo sa po dvojjicom?

- Uglavnom.

- O tom učitelju koga tražiš – reče.

- Ja ne tražim učitelja – rekoh.

Ja brojim novac! Mogu da izguram nedelje sa ovim, mogu biti bez brige dobrih nedelju dana!
Pogledao me je i osmehnuo se: - Kada završiš sa plivanjem u svom novcu, da li bi mi dodao
đuveč?

3

ogromne mase ljudi, mnoštvo koje je kao bujica nadolazilo sa svih strana i okruživalo jednog
čoveka u sredini. Onda su ljudi postali okean koji je pretio da poplavi čoveka, ali umesto toga on je
zviždućući prošetao po površini i nestao. Vodeni okean se pretvorio u okean trave. Belo-zlatni Travl Er
4000 je sleteo na travu, pilot se izvukao iz kabine i obesio natpis: letovi.

Bilo je tri izjutra kada sam se probudio iz sna, sećajući se celog sna i srećan zbog toga. Otvorio
sam oči da na mesečini pogledam taj veliki Travl Er parkiran pored Flita. Šimoda je sedeo na svojoj
vreći za spavanje kao onda kada sam ga prvi put sreo, oslanjajući se leđima na levi točak. Nisam ga
baš jasno video, ali sam znao da je tamo.

- Zdravo, Ričard. – reče on tiho u mraku – Da li ti to nešto govori?

- Da li mi nešto govori? – zapitah ošamućeno. Sećanje na san je još uvek bilo prisutno i
nisam bio iznenađen time što je budan.

- Tvoj san. Taj momak i gomila i avion. – rekao je strpljivo – Bio si zabrinut zbog mene, sad
znaš. O.K. Bilo je priča u novinama: Donald Šimoda, čovek koga su počeli zvati Mehaničar Mesija,
američka inkarnacija, nestao je jednog dana na očigled dvadeset pet hiljada svedoka.

Setio sam se toga, pročitao sam o tome u nekom lokalnom listu u Ohaju, jer je bilo na
prednjoj strani.

- Donald Šimoda?

- Na usluzi – reče – Sada znaš da ne moraš više da me odgonetaš. Nastavi da spavaš.
Dugo sam mislio o tome pre nego što sam zaspao.

- Da li ti je dopušteno... nisam mislio... Mesija na ovakvom poslu, ti treba da spaseš svet, zar
ne? Nisam znao da Mesija može samo tako da pokupi svoje prnje i izgubi se... – Sedeo sam na gornjem
delu Flit-a i posmatrao svog čudnog prijatelja. – Dodaj mi ključ 9-16 Don, molim te.

On je preturao po torbi sa alatom i dobacio mi ključ gore. Kao i sa ostalim alatom tog jutra, i
ovaj je klizio polako kroz vazduh i zaustavio se na stopu od mene, lebdeći bez težine, i krećući se
lagano usred vazduha. U trenutku kada sam ga dodirnuo postao je težak u mojoj ruci, kao najobičniji
hrom-vanadijumski ključ. Dobro, ne baš najobičniji. Od kada je jedan jeftin 7-8 ključ pukao u mojoj ruci,
kupio sam najbolji alat koji se može naći. Ovaj je bio 'Snap-on', svaki mehaničar zna da to nije običan
alat, mogao bi biti od zlata koliko je skup, ali to je radost u ruci i znaš da se nikada neće slomiti, ma šta
radio s njim.

- Naravno da može! Možeš da prekineš s bilo čim, ako promeniš svoje mišljenje o tome. Možeš
prekinuti s disanjem, ako to želiš. – Zabavljao se podigavši jedan šrafčiger u vazduh i ostavivši ga da
lebdi. – Tako sam prestao da budem mesija, a ako ti ovo znači kao odbrana, to je zbog toga što se još
uvek pomalo branim. Bolje to nego da radiš posao koji mrziš. Pravi mesija ne mrzi ništa i slobodan je da
krene bilo kojim putem, koji želi. Naravno, to važi za svakog, svi smo mi sinovi božiji, deca Bića, ili ideje
Misli, nazovi to kako hoćeš.

- Slažem se Don, ali to onda izgleda da je biti Mesija različito od ostalih poslova, zar ne? Isus se
vraća da zabada eksere celog života. Možda to samo zvuči neobično.

Razmišljao je, pokušavajući da razume šta hoću da kažem. – Ne vidim šta hoćeš da kažeš.
Jedino čudo je u tome što nije odustao odmah, čim su počeli da ga zovu Spasiocem. Umesto da je tada
sve ostavio, on je pokušao logikom: „U redu, ja jesam Božiji sin, ali to smo svi; ja jesam Spasilac ali ste i
vi! Svako sa zdravim razumom to razume“.

Bilo je toplo gore, ali mi se nešto nije radilo. Što više želim da nešto bude gotovo, manje mi se
radi. Ipak, zadovoljstvo je bilo znati da sam sprečio da mi cilindri odlete sa mašine.

- Kaži da hoćeš drugi ključ – reče.

- Ne želim drugi ključ. I slučajno sam dovoljno spiritualno napredovao da shvatim da su tvoji trikovi ništa do obične društvene igre, Šimoda, jedne osrednje razvijene duše, ili hipnotizera-početnika.

- Hipnotizer! Dečko, da li se ti ikada zagreješ! Ali bolje i hipnotizer nego Mesija. Kakav dosadan posao! Kako nisam pogodio da će to biti dosadan posao.

- Znao si, - rekoh mudro. On se samo nasmejao.

- Da li si ikada smatrao, Don, da možda neće biti lako prekinuti, posle svega? Da se nećeš moći tek tako smiriti kao normalan čovek?

Na to se nije nasmejao. – U pravu si, naravno, - rekao je i provukao prstima kroz svoju crnu kosu. – Ostanem li suviše dugo na bilo kom mestu, više od dan-dva, ljudi znaju da tu ima nešto čudno. Očešeš li se o moj rukav, izlečen si od raka, i za manje od nedelju dana, ja sam opet usred gomile. Taj avion mi pomaže da se krećem i niko ne zna odakle dolazim i kuda idem, što mi prilično odgovara.

- Biće ti teže nego što si mislio, Don.

- O?

- Da, celo kretanje našeg doba je od materijalnog prema duhovnom... Sporo je, ali je to ipak divovski pokret. Ne mislim da će te svet ostaviti na miru.

- Oni ne žele mene, nego čuda! Mogao bih naučiti njima nekak drugog i pustiti ga da bude mesija. Neću mu reći da je to dosadan posao. A osim toga, „ne postoji problem toliko veliki da se od njega ne može pobeći“.

Skliznuo sam dole na seno i počeo da pritežem šrafove na trećem i četvrtom cilindru. Nisu svi bili olabavljeni, ali neki jesu. – Citiraš Snupija, pretpostavljam?

- Citiraću istinu, ma gde da je nađem, hvala.

- Ne možeš pobeći, Don! Šta ako ja sada počnem da te obožavam? Šta ako se umorim radeći na svojoj mašini i počnem da te molim da je izlečiš umesto mene? Vidi, daću ti sve što zaradim od sada pa do zalaska sunca, ako me naučiš da lebdim u vazduhu. Ako to ne učiniš, znaću da treba da počnem da ti se molim, Sveti čoveče koji si poslat da poneseš moje breme.

Nasmešio se na mene. Još uvek mislim da nije razumeo da ne može da pobegne. Kako sam mogao ja to da znam, kad on nije?

- Da li si imao celu predstavu, kao u filmovima iz Indije? Gomila na ulicama, bilioni ruku te dodiruju, cveće i tamjan, zlatna platforma sa srebrnim vezom na kojima ćeš ti držati govor?

- Ne. Još pre nego što sam počeo da tražim posao, znao sam da to ne bih mogao izdržati. Tako sam izabrao SAD i dobio sam samo gomile.

Sećanje mu je zadavalo bol, i bilo mi je žao što sam opet pokrenuo celu stvar.

Seo je na seno i nastavio da govori, gledajući kroz mene: - Hteo sam da kažem, ako stvarno toliko želiš slobodu i radost, zar ne možeš da vidiš da ona nije nigde izvan tebe. Kaži da je imaš, i imaš je. Ponašaj se kao da je tvoja, i tvoja je! Ričard, šta je tu tako proketo teško? Ali oni nisu čak ni čuli, većina njih. Kao što idu na auto trke da vide sudare, dolaze meni da vide čuda. Prvo te to razočara, a onda postane baš glupo. Uopšte ne znam kako su ostali Mesije to mogli da podnesu.

- Kad ti to ispričaš, to gubi nešto od svoje privlačnosti. – Pritegao sam i poslednji šraf i odložio alat. – Gde ćemo danas?

- Ne znam – reče – ne znam gde ćemo.

- Kako to misliš? Ti poznaješ prošlost i budućnost svih stvari. Znaš ti tačno kuda mi idemo!

Uzdahnuo je. – Da. Samo pokušavam da ne mislim otome.

Neko vreme dok sam radio na cilindrima, pomislio sam, sve što treba da uradim je da ostanem s tim momkom i neće biti problema, ništa se rđavo neće desiti. Ali način na koji je rekao: - 'Pokušavam da ne mislim na to' – podsetilo me je šta se desilo drugim Mesijama koji su bili poslani na ovaj svet. Instikt mi je govorio da skrenem na jug čim poletimo i pobegnem što je dalje moguće od tog čoveka. Ali, kao što rekoh, postaješ usamljen, leteći sam, i bilo mi je drago što sam ga sreo, već zbog toga što sam imao nekog ko razlikuje krilo od stabilizatora, za razgovor.

Trebalo je da okrenem na jug, ali sam po poletanju ostao s njim, i leteli smo na sever i na istok u tu budućnost o kojoj on nije hteo da razmišlja.

gde učiš sve te stvari , Don? Ti znaš toliko mnogo, ili možda ja to samo tako mislim. Ne. Ti zaista mnogo znaš. Da li je to stvar vežbe? Imaš li neki naročit trening da bi bio Majstor?

- Daju ti knjigu da pročitaš.

Okačio sam tek oprani svileni šal na zatezače i pogledao u njega.

- Knjigu?

- „Spasilački priručnik“. To je nešto kao biblija za Majstore. Imam tu negde primerak, ako si zainteresovan.

- Da, da! Misliš, obična knjiga koja ti govori...

Kopao je malo po prostoru za prtljag smeštenom iza naslona sedišta u Travl Er-u i vratio se sa malom knjižicom povezanom u jelensku kožicu.

Priručnik za Mesije

bilo je odštampano crnim slovima.

Podsetnik za Naprednu Dušu

- Rekao si „Spasilački priručnik“ a ovo je „Priručnik za Mesije“.

„Otprilike je isto.“ Počeo je da prikuplja stvari oko svog aviona, kao da je mislio da je vreme da se krene dalje.

Listao sam knjigu, zbirka maksima i kratkih odlomaka.

Perspektiva –ili ćeš je upotrebiti ili ćeš izgubiti; ako si došao do ove strane zaboravio si da ono što se dešava oko tebe nije stvarnost.

Razmisli o tome.

Seti se odakle si došao gde ideš, i zašto si napravio gužvu u koju si prvo upao.

Umrećeš strašnom smrću, upamti. Sve je ovo dobra vežba, i više ćeš u njoj uživati ako stalno imaš na umu činjenice.

Ipak, primi svoju smrt sa nešto ozbiljnosti. Podsmevanje načinu svog smaknuća nije lako razumljivo manje razvijenim životnim formama, i oni će te zvati ludim.

- Da li si pročitao ovo, o gubljenju perspektive, Don?
- Ne.
- Kaže da moraš umreti užasnom smrću.
- Ne moraš, zavisi od okolnosti, i od toga kako si ti hteo da urediš stvar.
- Da li ćeš ti umreti strašnom smrću?
- Ne znam. Nema mnogo smisla u tome, zar ne, sada kad sam te prekinuo s poslom? I mirno malo uspeće bi trebalo biti dovoljno. Odlučiću za nekoliko nedelja, kad završim ono zbog čega sam došao.

Mislio sam da se šali, na način na koji se šalio s vremena na vreme, nisam znao da je ozbiljno mislio za onih „nekoliko nedelja“.

Vratio sam se knjizi; bila je to vrsta znanja koje Majstoru treba; slažem se.

Učenje je otkrivanje onog što već znaš.

*Radom pokazuješ da to znaš.
Poučavanjem podsećaš druge da znaju koliko i ti.
Svi ste vi učenici, radnici, učitelji.
Tvoja jedina obaveza u bilo kom životu je da budeš istinit
samom sebi.*

*Biti istinit nekom ili nečemu drugom, ne samo da je nemoguće
nego je i znak lažnog Mesije.*

*Najprostija pitanja su najdublja.
Gde si rođen? Gde ti je dom? Kuda ideš? Šta radiš?
Misli o ovome s vremena na vreme i posmatraj
kako se tvoji odgovori menjaju.*

*Ti najbolje poučavaš ono o čemu sam najviše treba
da učiš.*

- Strašno si tih, Ričarde – reče Šimoda kao da je hteo da razgovara sa mnom.
- Da. – rekoh i nastavih sa čitanjem. Ako je ovo bila knjiga samo za majstore, nisam želeo da prekidam.

*Živi tako da se nikada ne stidiš ako je bilo šta
što si rekao ili uradio objavljeno u svetu –
čak i ako to što je objavljeno nije istina.*

*Prijatelji će te poznavati bolje prvog minuta kada ih sretnes
nego poznanici za hiljadu godina.*

*Najbolji način da se izbegne odgovornost
je reći: „Ja imam obaveze“.*

Primetio sam nešto čudno u knjizi. – Stranice nemaju brojeve, Don.

- Ne – reče. – Samo otvoriš, i sve što treba uglavnom je tu.

- Čarobna knjiga!

- Ne. To možeš učiniti sa bilo kojom knjigom. Možeš to uraditi sa starim novinama, ako čitaš dovoljno pažljivo. Zar to nikada nisi uradio: imaš neki problem, otvoriš neku knjigu koja se nadje tu, i vidiš šta ti kaže?

- Ne.

- Pa, probaj ponekad.

Probao sam. Zatvorio sam oči i pitao se šta će mi se desiti ako ostanem duže sa ovom čudnom osobom. Bilo je zabavno biti s njim, ali se nisam mogao otresti osećanja da će se uskoro desiti nešto što ni malo nije zabavno, a ja nisam želeo da budem u blizini kada se desi. Mислеći to, otvorio sam knjigu još uvek zatvorenih očiju, onda sam otvorio oči i čitao.

*Vođen si kroz svoj život unutrašnjim bićem koje uči,
razigranim duhovnim bićem koje je tvoje pravo ja.*

*Ne okreći se od moguće budućnosti prte nego što si siguran da
nemaš
štada naučiš od nje.*

*Uvek si slobodan da promeniš mišljenje i izabereš drugačiju
budućnost ili drugačiju prošlost.*

Izabрати drugačiju prošlost? Auteralno ili figurativno ili kako se to misli...?

– Mislim da sam zbunjen, Don. Ne znam kako uopšte mogu da naučim ovu stvar.

- Vežba, malo teorije i mnogo vežbe – reče. Trebaće ti oko nedelja i po.

- Nedelja i po?

- Da. Veruj da znaš sve odgovore, i znaš ih. Veruj da si majstor, i jesi to

- Nikada nisam rekao da hoću da budem neki majstor.

- Tačno – reče – Nisi.

Ali sam zadržao knjigu, a on je nije nikada tražio natrag.

5

Farmerima na srednjem zapadu treba dobra zemlja da bi radili i napredovali. I pilotima-lutalicama. Oni moraju biti blizu svojih mušterija. Treba da nađu polja nedaleko od grada, travnata polja ili pokošene livade, bez krava u blizini koje bi pojele platno sa njihovih aviona u blizini auto-puta, sa kapijom na ogradi; polja postavljena tako da avion ne mora da leti nisko iznad neke kuće; dovoljno ravno da se mašina ne raspadne rulajući brzinom od pedeset milja, dovoljno dugačko da se sigurno sleti i uzleti i sa dozvolom vlasnika da se tu može leteti preko dana.

Mislio sam o tome dok smo leteli na sever kroz subotnje jutro, Mesija i ja, dok je zlato i zelenilo zemlje promicalo, hiljadu stopa niže. Šimodin Travl Er je bučno leteo pokraj mog desnog krila, odbijajući sunčeve zrake na sve strane svojom blještavom bojom. Divan avion, mislio sam, ali je prevelik za ovaj naš posao. Jeste da može da nosi dva putnika odjednom, ali je skoro dva puta teži od Flit-a, i zbog toga treba mnogo više prostora za poletanje i sletanje. Imao sam jednom Trevl Er, ali sam ga kasnije zamenio Flit-om, koji se može spustiti u malecko polje, kakvo možete lakše naći u blizini gradova. Ja mogu da radim u polju od 50 stopa sa Flit-om, dok Travl Er treba 1000, 1300 stopa. Veži se za ovog momka, mislio sam, i vezao si se za ograničenje njegovog aviona.

Siguran u to, u momentu dok sam još o tome mislio, uočio sam mali pašnjak pored grada ispod nas. To je bilo uobičajeno 1320 stopa duga livada presečena na pola, druga polovina je bila prodana gradu za bezbol utakmice.

Znajući da se Šimodin avion ne može spustiti tamo, oborio sam svoju mašinu dole ka igralištu. Dodirnuo sam zemlju baš pored leve ograde i zaustavio se gotovo odmah. Samo sam hteo da se malo pokažemo, da mu pokažem šta Flit može da uradi, valjano upravljajući.

Okrenuo sam se oko krila, spremajući se da ponovo uzletim kad sam video Travl Er na sletanju. Sa spuštenim repom i uzdignutim desnim krilom izgledao je kao neki veličanstveni kondor, kružeći pre sletanja.

Bio je nizak i spor, tako da mi se digla kosa na glavi. Očekivao sam da vidim lom. Travel Air morate držati bar na 60 milja pri sletanju, sporije od toga sa avionom koji se koleba na 50, znači da će ga smotati u loptu. Ali, umesto toga, video sam zlatno snežni dvokrilac kako stoji u vazduhu. Dobro, ne baš stoji, ali nije leteo više od 30 milja na sat, avion koji je, podsećam vas, gotov pri 50, zaustavio se u vazduhu i spustio se blago u tri tačke na travu. Upotrebio je pola, možda tri četvrtine prostora koji je meni bio potreban da spustim Flit.

Samo sam sedeo u kabini i gledao, do se on parkirao pored i isključio motor. Kada sam ja ugasio svoju mašinu, još uvek blenući glupo u njega, reče: - Lepo si polje našao! Dovoljno blizu grada, a?

Naše prve mušterije, dva mladića na hondi, već su došli da vide šta se događa.

Kako misliš blizu grada? – vikao sam, jer mi je buka motora još uvek bila u ušima.

- Pa samo pola bloka daleko.

- Ne, ne to! Kakvo je to bilo sletanje? U Travl Er-u! Kako si sleteo ovde?

Namignuo mi je: - Čarolija!

- Ne, Don... stvarno! Video sam kako si se spustio!

- Ričard, da li želiš da znaš odgovor za lebdenje ključeva u vazduhu, za lečenje svih bolesti, pretvaranje vode u vino, hodanje po vodi i sletanje Travl Er-a na sto stopa trave. Želiš li da znaš odgovore za sva ta čuda?

Osećao sam se kao da je potegao laser na mene.

- Hoću da znam kako si se spustio ovde!?

- Slušaj, - viknuo je – Ovaj svet? I sve u njemu? **Iluzije**, Ričard! Svaki komadić toga je **Iluzija**. Da li to razumeš? Nije bilo namigivanja, ni osmeha; kao da se iznenada razbesneo na mene.

Motocikl je stao kraj repa njegovog aviona; momci su izgledali voljni da lete.

- Da – bilo je sve što sam uspeo da kažem. – Primljeno, **Iluzije**.

Onda, pošto su se oni popeli kod njega da lete, meni je preostalo da nađem vlasnika polja i dobijem dozvolu za korišćenje njegovog pašnjaka.

Jedini način da opišem poletanje i sletanje Travl Er-a tog dana je da kažem da je izgledao kao lažni Travl Er. Kao da je avion bio neki E-2 CUB, ili helikopter maskiran u Travl Er. Nekako mi je bilo lakše da prihvatim da ključevi lebde bez težine, nego da mirno posmatram kako se taj avion diže sa zemlje, sa putnicima, brzinom od 30 milja na sat.

I dalje sam mislio na ono što je tako žestoko rekao. **Iluzije**. Neko je to ranije rekao... kad sam bio dete, učeći mađijanje - Mađioničari su to rekli! Pomno su nam to govorili, - Gledajte, to što ćete videti to nije stvarna magija. To je jedan efekt, iluzija magije. – Onda bi skinuli svećnjak sa zida i pretvorili avion u teniski reket.

U magnovenju, izvadio sam „Priručnik za Magiju“ iz džepa i otvorio ga. Bile su samo dve rečenice na toj strani.

*Ne postoji problem koji u svojim rukama ne nosi poklon
za tebe.*

Ti tražiš probleme, jer su ti njihovi pokloni potrebni.

Ne znam baš tačno zašto, ali ovo je malo olakšalo moju zbunjenost. Čitao sam to ponovo, dok ga nisam znao napamet.

Ime grada je bilo Troj, a pašnjak je obećavao da će biti isto toliko dobar kao polje sa senom u Ferisu. Ali u Ferisu sam osećao izvestan mir, a ovde je postojala napetost u vazduhu koja mi se uopšte nije sviđala.

Letenje, koje je za naše putnike bila životna pustolovina, meni je bilo rutina, zasenčena malo tom čudnom nelagodnošću. Moja pustolovina je bio taj momak sa kojim sam leteo... nemoguć način na koji je leteo i čudne stvari kojim je to objašnjavao.

Ljudi iz Troja nisu bili iznenađeni čudnim letom Travl Er-a više, nego što bih ja bio da sam čuo da neko gradsko zvono, koje nije zvonilo 60 godina, zveni u podne... oni nisu znali da je nemoguće da se desi ono što se dešavalo.

- Hvala na vožnji. – rekli bi, - Da li od toga živite... Zar ne radite negde? – i – Zašto ste izabrali tako malo mesto kao što je Troj? – i još, - Džeri, tvoja farma nije veća od kutije za cipele.

Imali smo radno popodne. Bilo je mnogo ljudi koji su dolazili da lete i trebalo je da razradimo dosta. Međutim, jedan deo mene je počeo da govori, beži, beži, beži sa ovog mesta. Ignorisao sam to i ranije i uvek sam zažalio.

Oko tri sata sam morao da zaustavim mašinu zbog benzina, otišao sam dvaput tamo i nazad do Skelijeve pumpe sa dve kante automobilskog benzina, kad sam ukapirao da još nijednom nisam video da se puni Travl Er. Šimoda nije sipao benzin u svoj avion od nekog vremenapre, ne dodajući ni kap benzina ili ulja. I ako sam znao da je dobar čovek i da me ne bi povredio, uplašio sam se ponovo. Ako zaista vodite računa možete držati Travl Er pet sati u vazduhu. Ali ne osam sati spuštanja i uzletanja.

On je i dalje leteo, vožnja za vožnjom, dok sam ja sipao benzin u svoj glavni rezervoar i dodavao ulje u motor. Bio je tamo ceo red ljudi koji su želeli da lete... izgledalo je kao da ne želi da ih razočara.

Uhvatio sam ga dok je pomagao nekom čoveku i ženi da uđu na prednje sedišta u avionu. Pokušao sam koliko sam mogao, da to zvuči mirno i nemarno.

- Don, kakav si s gorivom? Trebaš li benzina? Stajao sam kod vrha njegovog krila, sa praznom kantom od benzina u ruci,

Pogledao me je pravo u oči i zbunio se, kao da sam ga pitao da li mu je potrebno vazduha da bi disao.

- Ne, reče, a ja sam se osećao kao osnovac koji je zakasnio u razred. – Ne, Ričarde nije mi potrebno gorivo.

To me je ozlovoljilo. Znao sam ponešto o avionskim motorima i gorivu. – Dobro onda, - planuo sam na njega – malo uranijuma?

Nasmejao se i moj bes je iščezao. – Ne, hvala. Napunio sam prošle godine. Trenutak kasnije je bio u kabini i krenuo s putnicima u onom natprirodno usporenom letu.

Prvo sam pozeleo da ljudi odu kućama, zatim da se mi brzo izgubimo odavde, kao ljudi ili ne, onda sam imao osećaj da sam trebao da se izgubim i to odmah. Sve što sam hteo, bilo je da poletim i nađem veliko prazno polje, dovoljno daleko od bilo kojeg grada, da sednem, razmislim i pišem o onome što se desilo, u svom dnevniku, i da nađem neki smisao u svemu.

Stajao sam pored Flit-a, odmarajući se dok se Šimoda nije ponovo spustio. Prišao sam njegovoj kabini, ušavši u struju propelera velike mašine.

- Leteo sam dovoljno, Don. Idem svojim putem, spustiću se daleko od grada i biću bez posla neko vreme. Bilo je zabavno leteti s tobom. Videću te ponovo, nekad, Don, O.K.?

Nije trepnuo. – Još jedan let i biću s tobom. Momci su već čekali.

- U redu.

Momak je čekao u stolici za nepokretne, doguranoj čak iz grada ovamo. Bio je izlomljen i sedeo je nakrivljen u sedištu pod uticajem jake gravitacije, ali, bio je ovde jer je želeo da leti. Bilo je tamo drugih ljudi, okolo, četrdeset ili pedeset, neki u kolima, neki napolju i svi su pažljivo posmatrali kako će Don smestiti čoveka iz stolice u avion.

On o tome nije uopšte razmišljao. – Želiš li da letiš? Čovek u invalidskoj stolici se nasmešio iskrikljenim osmehom i klimnuo glavom u stranu.

- Hajde, hajde da to uradimo – reče Don mirno, kao da je govorio nekom ko je dugo čekao u autu i kome je ponovo došlo vreme da uđe u igru. Ako je bilo nešto čudno u tom trenutku, kad ponovo razmislim, bio je to ton kojim je govorio. Jeste to bio uobičajen govor, ali bila je to i komanda kojom je naređivao čoveku da ustane i uđe u avion, bez isprike. Ono što se posle dogodilo bilo je kao da je čovek glumio i završio poslednju scenu uloge bogalja. Izgledao je kao na pozornici. Pritiska gravitacije je nestalo sa njega kao da ga nikada nije ni bilo; on je izleteo sa stolice upola trčeći, zbunjen samim sobom, prema Travl Er-u.

- Bio sam u blizini i čuo sam ga : - Šta ste učinili? – reče. – Šta ste mi to učinili?

- Hoćeš li ti da letiš ili nećeš da letiš? – upita Don – Cena je tri dolara. Platite pre poletanja, molim.

- Ja letim – reče ovaj. Šimoda mu čak nije ni pomogao da se smesti napred, kao što je obično pomagao svojim putnicima.

Ljudi koji su bili u kolima, sada su bili napolju, čuo se kratak mrmor gledalaca, a onda iznenada tišina. Čovek nije hodao otkad je svojim kamionom sleteo s mosta, pre jedanaest godina.

Kao dete s krilima od čaršava on se uzvrteo na sedištu, neprekidno pokrećući ruke, kao da ih je upravo dobio da se njima igra.

Pre nego što je iko mogao da progovori, Don je dao gas Travl Er-u i on se podigao u vazduh, okrećući se strmo nad drvećem i penjući se kao furija.

Može li jedan trenutak biti srećan, a u isto vreme zastrašujući? Sledili su mnogi takvi momenti. To je bilo čudo koje se jedino može nazvati čudesnim izlečenjem čoveka koji je to i zaslužio, a istovremeno se spremalo nešto neprijatno kada se ova dvojica vrata na zemlju. Gomila je čekala zbunjena, a zbijeni ljudi du rulja i to uopšte nije dobro. Minuti su tekli, oči su pratile mali dvokrilac koji je bezbrižno leteo na suncu, a nešto žestoko se spremalo da počne.

Travl Er je izvewo neke strme osmice, usku spiralu i onda je leteo nad gradom kao spori i bučni tanjirić, spuštajući se. Da je imao i malo razuma on bi ostavio svog putnika na daljoj strani polja, uzleteo brzo i nestao. Još ljudi je dolazilo; neka žena je trčala gurajući još jedna invalidska kolica.

On je rulao prema gomili, malo ubrzao da bi se okrenuo propelerom napolje, ugasio motor. Ljudi su jurili prema kabini i za minut, mislio sam da će pokidati platno sa trupa aviona da bi dohvatili onu dvojicu.

Da li je bilo kukavički? Ne znam. Otišao sam do aviona, ubrizgao gorivo i okrenuo propeler da pokrenem motor. Zatim sam ušao u kabinu, okrenuo Flit u vetar i uzleteo. Poslednje što sam video od Donalda Šimode, sedeo je na ivici svoje kabine, a rulja ga je potpuno okruživala.

Skrenuo sam istočno, pa jugoistočno i posle nekog vremena sleteo na prvo polje koje je imalo drveće sa hladovinom i potok iz koga mogu piti. Bilo je daleko od bilo kakvog grada.

Čak ni danas ne uspevam da shvatim šta me je tada obuzelo. To je bilo neko osećanje kobi, koje me je dovelo daleko čak, do čudnog drugara kakav je bio Donald Šimoda. Ako već moram da se zbratimim sa sudbinom, čak ni Mesija lično nije dovoljno jak da me zadrži.

Bilo je mirno u polju, prostrana tiha dolina otvorena prema nebu... jedino zvuk malog potoka se čuo, a i to jedva. Ponovo s a m. Čovek se navikne da bude sam, ali prekinite to samo jedan dan i moraćete da se navikavate ponovo skroz iz početka.

- O.K., bilo je zabavno neko vreme, - rekao sam glasno dolini. – Bilo je zabavno, i možda sam imao dosta da naučim od tog momka, ali mi je dosta gomila čak i da su srećne... ako su uplašene, one će nekog ili razapeti ili obožavati. Žao mi je, ali to je ipak mnogo!

To što sam rekao, porazilo me je. Reči koje sam izgovorio mogle bi tačno biti Šimodine. Zašto je ostao tamo? Ja sam osećao da treba da idem, a ja uopšte nisam bio Mesija.

Iluzije. Šta je mislio time? To je značilo više od bilo čega što je rekao ili uradio. Bio je vatren kada je rekao: - Sve su to iluzije! – kad je mogao da usadi tu ideju u moju glavu pukom silom. – To jeste bio problem, u redu, i ja trebam njegov dar, ali i dalje nisam znao šta je to značilo.

Vatra je gorela, a ja sam spremao neku vrstu gulaša od ostataka mesa, od soje, suvih rezanaca i dve viršle od pre tri dana, koji će izmešani, valjda vredeti nešto. Torba sa alatom je bila pored kutije s hranom, bezrazložno sam izvadio iz nje ključ 9-16 i gledao ga, onda ga obrisao i promešao gulaš njim.

Bio sam sasvim sam, podsećam vas, niko nije gledao, pa sam iz zabave pokušao sa lebdenjem u vazduhu na način na koji je on to radio. Ako ga odbacim pravo u vis i trepnem očima baš u trenutku kada on prestaje da se penje i počinje da pada dole, pola sekunde imam osećaj da je leteo. Ali

onda on lupne dole na travu ili na moje koleno i efekat brzo nestane. Ali to je bio potpuno isti ključ... Kako je on to radio?

Ako su sve to iluzije gospodine Šimoda, šta je onda stvarno? I ako je naš život iluzija, zašto ga uopšte živimo? Na kraju sam odustao, bacio ključ još par puta i prestao. I prekinuvši, bio sam odjednom zadovoljan, odjednom srećan što sam ovde gde sam, i što znam ono što znam, iako to nije bio odgovor na celokupno postojanje, pa čak ni na nekoliko iluzija.

Kada sam sam, pevam ponekad: „O, stara farba i ja!“ pevao sam ponekad gladeći krilo Flit-a s istinskom ljubavlju prema avionu (setite se, nije bilo nikoga da čuje), „putovaćemo nebom... Skakutaćemo oko polja, dok jedan od nas ne sustane...“ I muziku i reči sam smišljao ja, pevajući dalje. „I neću ja biti taj koji se predaje,... Ukoliko se tebi nešto ne slomi... pa i tada ću te samo povezati žicom... i nastavićemo da letimo... NASTAVIĆEMO DA LETIMO...“

Verzije su bile beskrajne kada mi ide i kada sam srećan, pa ni rima nije tako teška. Prestao sam da razmišljam o problemu Mesije; nije bilo načina da otkrijem ko je on bio i šta je mislio, pa sam tako prekinuo s pokušajima, i mislio da me je to učinilo srećnim.

Oko deset sati se smirila vatra, a s njom i moja pesma.

- Ma gde da si Donalde Šimoda – rekoh, prostirući vreću pod krilom, povlačim to. Želim ti dragi, usamljeni Mesijo, da nađeš to što želiš da nađeš, ma šta to bilo.

Njegova knjiga mi ispade iz džepa dok sam svlačio košulju i pročitah je gde se otvorila.

*Spona koja povezuje tvoju pravu porodicu nije od krvi, već od poštovanja i radosti u životu drugih.
Vrlo retko članovi jedne porodice rastu pod istim krovom.*

Nisam video kako se to može primeniti na mene, i podsetio se da nikada ne dozvolim knjizi da zameni moje vlastito mišljenje. Zavukao sam se pod cebe, osećajući se kao ugašena sijalica, topao i pospan, ispod neba sa nekoliko hiljada zvezda, koje su možda i bile iluzija, ali lepa, sigurno.

Kada sam se ponovo osvestio, bila je zora, ružičasto svetlo i zlatne senke. Nisam se probudio zbog svetlosti nego zato što me je nešto dodirivalo po glavi, veoma nežno. Prvo sam pomislio da je stabljika trave koja se leluja. Drugi put sam bio siguran da je buba, zviznuo sam je divljački i skoro polomio ruku... ključ 9-16 je tvrd komad čelika da bi ga tako mogli udariti, i brzo sam se razbudio. Ključ je odskočio sa krila dole, zavukao se za momenat u travu, a onda zaplovio ponovo veličanstveno lebdeći u vazduhu. I dalje sam gledao razbudivši se sasvim. On je meko klonuo na zemlju i ostao miran. Dok sam rešio da ga podignem, postao je onaj isti, stari 9-16 ključ koji sam poznavao i voleo, isto onako težak i onako valjan da priteže sve šrafove i matice.

- Pa, do đavola.

Nikada ne govorim 'do đavola' ili 'prokletstvo' – ostalo mi je od detinjstva.

Ali bio sam zaista krajnje zbunjen i nisam ništa drugo mogao reći. Šta se dešavalo sa mojim ključem? Donald Šimoda je bio najmanje 60 milja iza horizonta. Podigao sam ga, razgledao, odmerio, osećajući se kao praistorijski čovek koji ne može da razume kako se točak okreće pred njegovim očima. Mora da je postojao neki jednostavan razlog...

Odustao sam na kraju zadovoljan, ostavio ga u torbu s alatom i zapalio vatru da napravim lepinju. Nisam morao da žurim nigde. Mogao sam ostati ovde ceo dan, ako mi se sviđa.

Hleb je baš narastao u plehu i trebalo ga je okrenuti kad sam čuo zvuk na nebu, zapadno.

Nije bilo načina da taj zvuk bude Šimodin avion, nije bilo načina da me neko prati do ovog polja, jednog od milion polja na srednjem zapadu, ali ja sam znao da je to on i počeo sam zvižducati... pazeći i na hleb i na nebo, pokušavajući da smislim nešto vrlo mirno kad se spusti.

Izašao je iz kabine i došao do vatre. – Zdravo Ričarde.

- Kasniš – rekoh – lepinja je skoro zagorela.

- Žao mi je.

Dodao sam mu šolju vode iz potoka i plitak tanjir sa pola pogače i komadom margarina,

- Kako je bilo? – upitah.

- Prošlo je O.K. – rekao je sa kratkim poluosmehom. – umakao sam živ.

- Sumnjam u to.

Jeo je neko vreme pogaču u tišini. – Znaš – rekao mi je na kraju, razmišljajući o svom obroku – ovo je stvarno užasna klopa.

- Niko ne kaže da moraš da jedeš moju pogaču – rekoh preko – Zašto svi mrze moju lepinju?

Niko ne voli moju lepinju! Zašto je tako, uzvišeni Majstore?

- Pa, - iscerio se – ja govorim kao Bog sada. Rekao bih da ti veruješ da je ona dobra i zato je tebi ukusno. Probaj, a da ne veruješ u to što veruješ. To je neka vrsta izgoretine... posle poplave... u vodenici, zar nije? Mislio si da staviš trave unutra, pretpostavljam?

- Žalim, pala mi je nekako dok sam je spremao. Ali, zar ne misliš da je ono osnovno, sam hleb – ne neka zalutala travka ili delić – sama pogača, zar ne misliš?

- Užasna –reče, vraćajući mi ceo komad koji sam mu pružio, bez par zalogaja. Radije ću gladovati. Imaš li breskve?

- U kutiji.

Kako me je pronašao u ovom polju? Raspon krila od 28 stopa u 10 000 milja prerije nije bilo jednostavno pogoditi, naročito gledajući prema suncu – ali sam rešio da ne pitam. Ako bude hteo da mi kaže, reći će mi.

- Kako si me pronašao? – rekoh – mogao sam se spustiti bilo gde.

Otvorio je konzervu sa breskvama i jeo ih nožem – ne baš jednostavan trik.

- Sličnosti se privlače, - promumla komadić breskve sa noža.

-O?

- Kosmički zakon.

- O!

Završio sam svoju pogaču i strugao tiganj peskom iz potoka. To je stvarno dobar hleb.

- Misliš li da objasniš? Kako sam ja to sličan tvojoj cenjenoj ličnosti? Ili si sa tim, sličan, mislio na sličnost aviona?

- Mi čudotvorci se držimo zajedno – reče. Rečenica je zvučala i ljubazno i zastrašujuće na način na koji je rekao.

- Ah, Don? Povodom tvog zadnjeg komentara bi mi mogao reći šta si mislio time: mi čudotvorci.

- Prema položaju ključa 9-16 na torbi s alatom mogao bih reći da si izvodio stari trik sa lebdenjem ovog jutra? Kaži mi ako grešim?

- Ništa nisam izvodio! Probudio sam se, ta stvar me je sama probudila.

- O, sama – smejao mi se.

- Da, SAMA!

- Ti se razumeš u čudotvorstvo isto kao što se razumeš u mešenje hleba.

Nisam odgovorio na to, spustio sam se dole na vreću i umirio se potpuno. Ako bude imao šta da kaže, reći će kad nađe za shodno.

- Neki od nas počinju da uče ove stvari podsvesno. Naša budna svest neće to da prihvati, tako činimo čuda u snu. – Gledao je u nebo i prve male oblake tog dana. – Ne budi nestrpljiv, Ričard. Svi smo mi na svom putu da naučimo više. To će ti doći prilično brzo sada i ti ćeš biti mudri stari duhovni majstor pre nego što budeš znao.

- Kako misliš pre nego budem znao? Ja ne želim da znam to! Ne želim ništa DA ZNAM!

- Ti ne želiš ništa da znaš.

- Dobro, želim da saznam šta je svet i zašto postoji, zašto živim ovde i gde ću posle otići...
Želim to da znam. I kako da letim bez aviona ako želim.

- Žalim.

- Žališ, šta?

- Neće ići tako. Ako ti učiš šta je ovaj svet i kako funkcioniše, automatski počinješ da praviš čuda, ono što će biti nazvano čudom. Ali, naravno, ništa nije čudno. Nauči ono što nauči i mađioničar i to više nije magija. – Prstao je da gleda u nebo. – Ti si kao i svi ostali. Ti već znaš sve to, samo još nisi svestan da znaš.

- Ne sećam se – rekoh ne sećam se da si me pitao da li želim da naučim tu stvar, ma šta da je to, donelo bi mi gomile i bedu celog života. Izgleda da sam zaboravio.- Čim sam ovo rekao, znao sam da će reći da ću se setiti kasnije, i da će on biti u pravu.

Opružio sam se u travi, podmetnuvši džak sa ostatkom brašna pod glavu kao jastuk.

- Slušaj, ne brini o gomilama. One ti ne mogu ništa, ako ti to ne želiš. Ti si čaroban, zapamti: Puf-nevidljiv si, i prolaziš kroz vrata.

- Gomila te stigla u Troju, zar ne?

- Zar sam rekao da ih nisam hteo? Ja sam to dozvolio. Svidelo mi se. Ima nečeg neiskusnog u svakome od nas, inače nikada ne bismo mogli biti pravi majstori.

- Ali, zar nisi odusta? Zar ja nisam čitao...?

- Način na koji su stvari išle, bio sam pretvoren u Jedinog, Mesiju za sva vremena, i to sam hladno prekinuo, ali ja ne mogu da naučim ono na šta sam potrošio živote, pokušavajući da saznam.

Zatvorio sam oči, grickajući slamčicu. – Slušaj Donalde, šta pokušavaš da mi kažeš? Zašto otvoreno ne kažeš šta se dešava?

Bilo je dugo vremena mirno, onda reče: - Možda ti treba meni da kažeš. Kaži ti meni šta ja hoću da kažem, a ja ću te ispraviti ako pogrešiš.

Razmišljao sam minut o tome, i odlučio da ga iznenadim. – O.K., reći ću ti. – Puzirao sam da vidim koliko će dugo moći da čeka, ako ono što budem rekao ne bude išlo glatko. Sunce je bilo dovoljno visoko da bude toplo, u nekom skrivenom polju, farmer je radio s traktorom, obrađujući kukuruz nedeljom.

- O.K. , reći ću ti. Prvo, nije bilo slučajno kad sam te prvi put video dole u polju u Ferisu.

Tačno?

Bio je tih kao trava kadraste.

- Drugo, ti i ja imamo neku vrstu tajnog sporazuma, koji sam ja očito zaboravio, a ti nisi.

Jedino je blag vetar duvao, udaljeni traktor je išao napred-nazad.

Deo mene koji je slušao to, nije mislio da je ono što sam rekao bila izmišljotina. To je bila prava priča.

- Hoću da kažem da smo se sreli pre tri ili četiri hiljade godina, dan manje ili više. Volimo iste pustolovine, verovatno mrzimo iste stvari, učimo sa jednako zadovoljstva, istom brzinom. Ti imaš bolje pamćenje. Naš susret je ono što si mislio onim „Sličnosti se privlače“.

Uzeo sam novu slamku. – Kako zvuči?

- Neko vreme sam mislio kako će to biti dug govor – reče. To će i biti dug govor, ali mislim da postoje neke šanse da to uradiš ovog puta. Nastavi da pričaš.

- Dalje ne moram da nastavim, jer ti već znaš šta ljudi znaju. Ali, da ovo nisam rekao, ti ne bi znao šta ja mislim da znam, a bez toga ja ne mogu da naučim ništa od onoga što bih hteo da naučim. Spustio sam svoju slamčicu. – Čega tu ima za tebe, Don? Zašto se daviš sa ljudima kao ja? Kad je neko uznapredovao kao ti, on stiže sve ove čudotvorne sposobnosti kao nusprodukte. Ti me ne trebaš, ti netrebaš ništa od ovog sveta.

Okrenuo sam glavu i pogledao ga. Oči su mu bile zatvorene. – Kao Travl Er-u benzin – rekao je.

- Tačno – rekoh. – Tako je sve što je ostalo na svetu dosadno... nema uzbuđenja kad znaš da ti nešto na ovoj zemlji ne može napraviti problem. Tvoj jedini problem je što nemaš problema!

Ovo je, kako sam mislio, bio sjajan deo govora.

- Ispustio si nešto – reče on. Kaži mi zašto sam prekinuo s poslom... Da li znaš zašto sam prekinuo da budem Mesija ?

- Gomila, rekao si. Svi su hteli da činiš čuda za njih.

- Da. Ne prvo, nego drugo. Strah od gomile nije moj krst, nego tvoj. Nije strah od gomile ono što me zamara, nego je to vrsta gomile koja uopšte ne brine o onome što sam došao da kažem. Možeš preći pešice od Njujorka do Londona po okeanu, a ipak nećeš učiniti ništa da se zainteresuju, znaš?

Kada je to rekao izgledao je usamljeniji nego bilo koji živi čovek koga sam video. Njemu nije bila potrebna ni hrana, ni dom, novac ni slava. Umirao je od potrebe da kaže ono što je znao, a nikoga nije bilo dovoljno briga da sluša.

Namrštio sam se na njega da ne bih zaplakao. – P ti si to tražio - rekoh. – Ako tvoja sreća zavisi od onoga šta neko drugi radi, mislim da imaš problem.

Podigao je glavu, a oči su mu sinule kao da sam ga udario ključem. Odjednom sam pomislio da ne bilo mudro da se ovaj momak razbesni na mene. Čovek nije ništa u sudaru s munjom.

Osmehnuo se onim svojim poluosmehom. – Znaš šta, Ričard – reče polako – u pravu si!

Opet je učutao, poražen onim što sam rekao. Ne primećujući, nastavio sam da pričam o tome kako smo se sreli, i šta je imalo da se uči, ideje su proletele kroz glavu kao jutarnja kometa. On je ležao vrlo miran u travi, ne pokrećući se, ne govoreći ni reči. Oko podne je završio svoju verziju univerzuma i svih stvari u njemu.

- ...i osećam se kao da sam tek počeo Don, toliko stvari ima da se kaže. Kako ja sve to znam? Kako mi je sve to došlo?

Nije odgovorio.

- Ako očekuješ da sam odgovorim na svoje pitanje, priznajem da ne znam. Zašto mogu da sve ove stvari kažem sada, kad nikad ranije nisam čak ni pokušao. Šta se to sa mnom dogodilo?

Bez odgovora.

- Don, u redu je, sad možeš da pričaš.

Nije rekao ni reč. Objasnio sam prikaz života, a moj Mesija, kao da je čuo sve što je trebalo u toj jednoj rečenici o svojoj sreći, zaspao je.

7

Sreda ujutru, šest sati, nisam budan. Bummm!! Odjednom žestoka buka, iznenadna i nemoguća kao neka visoko-eksplozivna simfonija; hor, truba do trube, od kojih se krši staklo. Zemlja je uzdrhtala. Flit je poskočio na točkovuma, a ja sam izleteo ispod krila nakostrešen kao naelektrisana mačka.

Nebo je bilo blede na istoku, oblaci divljih boja, ali je sve to bilo zbrisano dinamičkim krešendom.

„PREKINI ! PREKINI TO ! ISKLJUČI MUZIKU ! ISKLJUČI JE!“

Šimoda je urlao tako glasno i tako žestoko da sam ga mogao čuti pored svega, zvuk je prestao odmah, samo su se odjeci kotrljali sve dalje i dalje. Onda je to bila samo nežna duhovna pesmica, tiha kao povetarac, Betoven u snu.

On nije bio iznenadjen, - Slušaj, rekao sam da isključiš to!

Muzika je stala.

- Uh – reče.

Ja sam samo gledao.

- Postoji vreme i mesto za sve, zar ne? – reče

- Pa vreme i mesto, dobro...

Malo duhovne muzike je u redu, u intimi tvog sopstvenog duha i možda u posebnim prilikama, ali prva stvar ujutru i to tako glasno? Šta to radiš?

- Šta ja radim? Don, ja sam spavao... Šta hoćeš da kažeš s tim, šta ja radim?

Zavrteo je glavom, slegnuo ramenima beznadežno, i vratio se u svoji vreću pod krilom.

Knjiga je bila okrenuta naopako, u travi, tamo gde je pala. Okrenuo sam je pažljivo i pročitao:

Bori se protiv svojih ograničenja i, budi siguran, ona su sigurno tvoja.

Bilo je mnogo stvari u vezi sa Mesijom koje ja nisam razumeo.

8

Završili smo dan u Hamondu, Viskonsin, leteći sa nekoliko putnika, otišli do grada da večeramo i krenuli natrag.

- Don, garantujem ti da ovaj život može biti zanimljiviji, dosadan ili bilo kakav, prema tome šta izaberemo. Ali čak ni u najsvetlijim trenucima, nikada nisam bio sposoban da otkrijem, pre svega zašto smo mi ovde. Reci mi nešto o tome.

Prošli smo pored zatvorene prodavnice i bioskopa u kome se prikazivao film *Buč Kesidi o Sendens Kid*. Umesto da mi odgovori, on je zastao i upitao me:

- Imaš novca, zar ne?

- Dosta. U čemu je stvar?

- Hajdemo na film – reče . – Ti plaćaš?

- Ne znam, Don. Idi sam. Ja ću se vratiti avionima. Ne sviđa mi se da ih ostavljam dugo same.

Šta je iznenada tako važno u tom filmu?

- Avioni su u redu. Hajdemo u bioskop

- Već je počelo.

- Onda ćemo zakasniti.

On je već sebi kupovao kartu. Sledio sam ga u mrak i seli smo odmah u zadnji red. Moglo je biti 50 ljudi u tami oko nas. Zaboravio sam zašto smo ušli, posle nekog vremena i uključio se u priču, koju sam oduvek smatrao običnim filmom, u svakom slučaju ovo je bilo valjda treći put kako gledam film. Vreme je proticalo kao što treba u dobrom filmu i ja sam gledao u početku sa tehničke strane... kako je svaka scena urađena i kako se nadovezuje sledeća, zašto je neka scena sada, a ne posle. Pokušao sam da gledam tako, ali me priča ponela pa sam zaboravio.

Negde kod dela gde su Buč i Sendens opkoljeni celom bolivijskom armijom, skoro na kraju, Šimoda me dotače po ramenu. Nagnuo sam se prema njemu, gledajući film i želeći da zadrži ono što želi da kaže dok se sve ne završi.

- Ričard?

- Da.

- Zašto si ovde?

- Ovo je dobar film, Don. Pst! Buč i Sendens, potpuno u krvi, pričaku kako treba da odu u

Australiju.

- Zašto je dobar? – reče.

- Zabavan je. Pst. Reci ću ti posle.

- Prekini s tim. Probudi se. Sve su to iluzije.

Iznervirao sam se. – Donald, ima još samo par minuta i onda ćemo razgovarati o čemu želiš.

Ali dopusti mi da pogledam film, hoćeš li?

Šaputao je postojano, dramatično... – Ričard, ZAŠTO SI OVDE?

-Slušaj, ovde sam, jer si me ti zvao da uđem ovamo. – Okrenuo sam se pokušavajući da vidim

kraj.

- Nisi morao da dođeš, mogao si da odbiješ ponudu.

- SVIĐA MI SE FILM... Čovek ispred me pogledao za trenutak. – Sviđa mi se film Don, da li ima nešto loše u tome?

- Uopšte nema, - reče i više nije rekao ni reč do kraja, kad smo ponovo prošli pored dosta korišćenog traktora i dalje u tamu prema polju i avionima. Moglo bi biti kiše uskoro.

Razmišlao sam o njegovom čudnom ponašanju u bioskopu. – Ti sve radiš s razlogom, Don?

- Ponekad.

- Zašto bioskop? Zašto si tako iznenada hteo da vidiš Buča i Sandensa?

- Pitao si me nešto.

- Da, imaš li odgovor?

- Da, to je moj odgovor. Otišli smo u bioskop jer si me nešto pitao. Film je bio odgovor na tvoje pitanje.

Smejao mi se, znao sam to.

- Šta je bilo pitanje?

Duga, bolna tišina. – Tvoje pitanje, Ričard, bilo je da čak ni u tvojim blistavim trenucima nisi mogao da otkriješ zašto smo ovde.

Setio sam se. – I film je bio moj odgovor?

- Da.

- Je l' ?

- Ne razumeš – reče.

- Ne.

- To je bio dobar film – reče, - ali je i najbolji film samo iluzija, zar ne? Slike čak nisu ni pokretne, samo izgleda da jesu. Promenom svetla se postiže da se kreću preko ravnog platna gore u mraku.

- Pa, da. – Počinjao sam da shvatam.

- Drugi ljudi, bilo koji ljudi, bilo gde, koji idu na bilo koju bioskopsku predstavu, zašto su oni tamo, kada je sve to samo iluzija?

- Pa zbog zabave –rekoh.

- Zabava. Dobro. Jedan.

- Može biti poučno.

- Dobro. To je uvek to. Učenje. Dva.

- Fantazija, bekstvo.

- Takđe zabava. Jedan.

- Tehnički razlozi. Da vide kako je jedan film napravljen.

- Učenje. Dva.

- Bekstvo od dosade...

- Begstvo, to si rekao.

- Društvo. Biti sa prijateljima – rekoh.

- To je razlog da se ide, ne da se gleda film. To je ipak zabava, jedan.

Bilo šta da sam naveo, svodilo se na njegov dva prsta; ljudi gledaju film iz zabave ili zbog učenja, ili zbog jednog i zbog drugog, odjednom.

- A film je kao život, Don? Tačno?

- Da.

- Pa zašto bi neko izabrao loš život, užasan film?

- Ne dolaze oni da vide stravičan film samo iz zabave, oni znaju da će to biti stravičan film još na ulazu – reče.

- Ali zašto?...

- Da li ti voliš stravične filmove?

- Ne.

- Da li si ih ikada gledao?

- Ne.

- A neki ljudi troše mnogo vremena i novca da vide užas, ili operetske probleme koji su za druge ljude glupi i dosadni?... – Ostavio mi je pitanje da odgovorim.

- Da.

- Ti ne moraš da gledaš njegove filmove, ni on tvoje. To je nazvano „sloboda“.

- Ali zašto bi neko želeo da je uplašen ili da mu je dosadno?

- Zato što misle da *zaslužuju*, zbog zastrašivanja nekog drugog, ili im se sviđa uzbuđenje te vrste, ili misle da filmovi moraju da budu dosadni. Možeš li da veruješ da mnogi ljudi, iz razloga koji su njima vrlo prihvatljivi, uživaju u verovanju da su bespomoćni u svojim sopstvenim filmovima? Ne, ne možeš.

- Ne mogu – rekoh.

- Dok to ne shvatiš, još ćeš se čuditi zašto su neki ljudi nesrećni. Nesrećni su jer su **izabrali** da budu nesrećni, i, Ričarde, to je sasvim u redu.

- Hmm.

- Mi se kockamo, zabavljamo, mi smo vidre univerzuma. Ne možemo umreti. Ne možemo povrediti sami sebe više no što se iluzije na platnu mogu povrediti. Ali možemo verovati da smo povređeni, na bilo koji bolan način. Možemo da verujemo da smo žrtve, ubijeni i ubice, vođeni okolo dobrom ili lošom srećom.

- Mnogo života? – pitao sam.

- Koliko filmova si gledao?

- O.

- Filmovi o životu na ovoj planeti, o životu na ostalim planetama; bilo šta što zahvata prostor i vreme je film i iluzija – reče. Ali za određeno vreme mi možemo naučiti užasno mnogo i možemo se lepo zabaviti našim iluzijama, zar ne?

- Koliko duboko ti primaš te filmske stvari? – upitah.

- Koliko hoćeš. Večeras si video film, delimično, jer sam **ja** hteo da ga vidim. Mnogi ljudi odaberu život jer uživaju da rade nešto zajedno. Glumci iz večerašnjeg filma igrali su zajedno, i u drugim filmovima, pre ili posle, zavisno od toga koji si ti film prvo gledao, ili ih možeš istovremeno gledati na raznim platnima. Mi kupujemo karte za te filmove, plaćajući priznajemo da verujemo u realnost prostora i realnost vremena... Nijedno nije istinito, ali niko ko neće da plati tu cenu, ne može se pojaviti na ovoj planeti niti u bilo kom prostorno-vremenskom sistemu.

- Ima li ljudi koji uopšte ne žive u prostoru i vremenu?

- A ima li ljudi koji uopšte ne idu u bioskop?

- Razumem, oni uče na drugačiji način?

- U pravu si, reče zadovoljan sa mnom. – Prostor-vreme je prilično primitivna škola. Ali, mnogi ljudi ostaju sa iluzijama, čak i ako je dosadno, i oni ne žele da se svetlo upali ranije.

- Ko piše te filmove, Don?

- Zar nije čudno koliko znamo ako samo zapitamo sebe, umesto nekog drugog... Ko piše te filmove, Ričard?

- Mi – rekoh.

- Ko glumi?

- Mi.

- Ko je kameraman, kinooperater, menadžer, prodavac karata, distributer i ko gleda sve njih? Ko je slobodan da udje ili izadje usred filma, bilo kada, da izmeni radnju kako hoće, ko je slobodan da gleda isti film opet i opet?

- Pusti me da pogodim – rekoh. – Ko god hoće.

- Da li je to dovoljno slobode za tebe? – upitah.

- I da li su filmovi zato tako populani? Jer mi instiktivno znamo da su slični našim sopstvenim životima?

- Možda je tako, možda ne. To nije ni važno, zar ne? Šta je projektor?

- Misao, - rekoh. – Ne, mašta. To je naša mašta pa ma šta rekao.

- Šta je film? – Upita.

- Reci mi.

- Ma šta, čemu dozvolimo da se smesti u našu uobrazilju?

- Možda je tako, Don.

- Možeš uzeti traku filma, - reče – ona je potpuno završena i kompletna – početak, sredina i kraj su tamo u istoj sekundi, u milionitom delu sekunde. – Film postoji van vremena koje pokazuje, i ako znaš šta je bioskop, uopšte govoreći, ti znaš šta će se dogoditi pre nego što uđeš u dvoranu: biće bitaka i uzbuđenja, pobednika i poraženih, romansi, katastrofa; znači da će svega biti tu. Ali da bi bio okupiran njime, da bi te povukao, da bi mogao da uživaš u njemu što više, moraš ga staviti u projektor i pustiti ga

preko sočiva, minut po minut... bilo koja iluzija zahteva prostor i vreme da bi se iskusila. Tako ti daš groš i dobiješ kartu, sedneš i zaboravljaš šta se događa izvan sale i za tebe počinje film.

- I niko stvarno povređe? To je samo krv od soka od paradajza.

- Ne, to je krv, u redu, - reče. – Ali to bi isto tako mogao biti i sok od paradajza, sudeći po efektu koji ima na naš stvaran život...

- A stvarnost?

- A stvarnost je božanski indiferentna, Ričard. Majka ne brine koju ulogu igra njeno dete u svojoj igri... Jednog dana lošeg momka, drugog dana dobrog. *Biće* čak i ne zna za naše iluzije i igre. Ona zna samo svoje ja, i nas po naličju svome, savršene i završene.

- Nisam siguran da želim da budem savršen i završen. Pričaj o dosadi...

- Pogledaj nebo. – reče i to je bila tako nagla promena teme da sam pogledao u nebo. Bilo je tamno, nešto pokidanih cirusa, visoko gore, a prvi zraci mesečine su im porebrili ivice.

- Lepo nebo – rekoh.

- Da li je ono savršeno?

- Pa ono je uvek savršeno, Don.

- Hoćeš da kažeš da je ono iako se menja svakog sekunda savršeno?

- Da, baš sam pametan. Da!

- I more je uvek savršeno, a i ono se čak menja, - reče. Ako je savršenstvo mirovanje, onda je raj baruština!

- Savršeno i stalno menjajuće. – Da, prihvatam to.

- Ti si to odavno prihvatio, ako baš insistiraš.

Okrenuo sam se njemu u hodu – zar ti nije dosadno, Don, da stalno budeš u ovoj dimenziji?

- O, ja sam samo u ovoj jednoj dimenziji? – reče. – A ti?

- Zašto je sve što ja kažem pogrešno?

- Da li je sve što kažeš pogrešno? - reče.

- Mislim da radim pogrešan posao.

- Da ne misliš možda na nekretnine? – reče.

- Nekretnine ili osiguranje.

- Budućnost je u nekretninama, ako to želiš.

- O.K. , žao mi je – rekoh. – Ne želim budućnost ni prošlost. Želeo bih samo da uskoro postanem dobri stari Majstor Sveta Iluzija. Izgleda da bi to moglo biti sledeće nedelje?

- Pa, Ričard, nadam se ne tako dugo!

Gledao sam ga pažljivo, nije se osmehivao.

Dani su se stapali jedan u drugi. Leteli smo, kao i uvek, ali sam prestao da cenim let, prema imenima gradova ili novcu koji smo zaradili od putnika. Počeo sam da cenim leto prema stvarima koje sam naučio, razgovorima koje smo vodili posle letenja i čudima koje su se tu i tamo događala, usput, do trenutka kada sam, napokon, shvatio da čuda uopšte ne postoje.

*Zamisli Univerzum divnim i tačnim
i savršenim,*

jednom mi je rekla knjiga.

*Onda budi siguran u jednu stvar:
Biće ga je, sigurno, zamislilo malo bolje nego ti.*

10

Popodne je bilo mirno... po neki putnik tu i tamo. U međuvremenu sam vežbao da isparavam oblake. Bio sam instruktor letenja i znam da učenici uvek prave lake stvari teškim; sada to znam bolje, otkad sam sad ja učenik, mršteći se preteći na moje kumulose, mete. Trebalo mi je, najednom više podučavanja nego vežbe. Šimoda je bio opružen pod krilom Flita, praveći se da spava. Čušnuo sam ga blago po ruci i on otvori oči.

- Ja to ne mogu – rekoh.

- Da, možeš, - reče, i ponovo zatvori oči.

- Don, probao sam! Baš kad pomislim da se nešto dešava, oblak nagrne natrag, gomilajući se, veći no ikad!

Uzdahnuo je i seo. – Izaberi mi oblak. Jedan lakši, molim te.

Izabrao sam najveći mogući oblak na nebu, tri hiljade stopa visok, koji se komešao kao dim iz pakla. – Onaj iznad silosa, onaj tamo, - rekoh. Onaj koji postaje crn sada.

Pogledao me u tišini. – Zašto me mrziš?

- To je zato što mi se sviđaš, Don, zato tražim te stvari. – Kezio sam se. – Tebi je potreban izazov. Ako želiš izabraću nešto manje...

Uzdahnuo je ponovo i okrenuo leđa nebu. – Pokušaću, koji?

Gledao sam oblak, monstrum sa svojim milionima tona kiše kako nestaje; ostade samo glomazna rupa plavog neba na mestu gde je bio.

- Uf – rekoh tiho.

- Posao vredan rada... – zaključio je on. – Ne, ma koliko želeo da prihvatim pohvale koje mi upućuješ, moram ti iskreno reći ovo: To je lako. Pokazao je malu grudvu oblaka gore – Tamo, tvo red. Spreman? Hajde! Gledao sam taj pramen dima, a on je gledao mene. Zamislija sam da je otišao, zamislio sam prazan prostor tamo gde je bio, oblivao ga vizijama toplih zraka, tražio od njega da se pojavi negde drugde, i polako, polako, jedan minut, pet, sedam i oblak je konačno nestao. Ostali oblaci su bili veći, moj je nestao.

- nisi baš brz, a? – reče.

- To mi je bilo prvi put! Ja tek počinjem! Ustao sam protiv nemogućeg, dobro, neverovatnog i sve što možeš da kažeš je da nisam brz. Ovo je bilo odlično, i ti to znaš.

- Začuđujuće. Tako si bio vezan za taj oblak, a on je ipak nestao za tebe.

- Vezan! Uništavao sam taj oblak čime god sam stigao! Vatrene kugle, laserski zraci, usisivač veliki kao kuća...

- Negativno vezan, Ričard. Ako zaista želiš da izbaciš oblak iz svog života nemoj praviti veliku predstavu oko toga, samo se opusti i ukloni ga iz misli. To je sve što treba da se urad.

*Oblak ne zna zašto se kreće baš u tom pravcu i tom
brzinom*

bilo je ono što je knjiga imala da kaže.

*On oseća impuls...to je mesto na koje sada treba otići.
Ali nebo zna razloge i šablone iza svih oblaka
i ti ćeš ih znati, takođe, kada sebe dovoljno uzdigneš
da vidiš iza granica.*

11

*Nikada ti nije data želja, a da ti nije data i snaga da je
učiniš stvarnom.
Možda ćeš, ipak, oko nje morati da se potrudiš.*

Prizemljili smo se na ogromnom pašnjaku, pored pojilišta za konje, koje je pokrivalo tri ara, daleko od gradova, negde na liniji između Ilinoisa i Indijane. Nije bilo putnika, bio je to naš slobodan dan, mislio sam.

- Slušaj, - reče – Nemoj slušati. Samo budi miran i gledaj. Ono što ćeš videti nije nikakvo čudo. Čitaj svoju knjigu atomske fizike... I dete može hodati po vodi.

Reče mi ovo i kao da nije primetio da je voda tamo, okrenuo se i prošetao nekoliko jardi od obale, po površini pojilišta – jezerceta. To je izgledalo kao da je pojilište fatamorgana usred letnje vreline na stenovitom jezeru. Stajao je čvrsto na površini, ni talasić nije prenuo preko njegovih letećih čizama.

- Ovamo, - reče. – Dođi i probaj.

Video sam to svojim očima. Bilo je moguće, očito, jer je stajao tamo, tako i ja pođoh da mu se pridružim. Osećao sam se kao da hodam po prozirnem plavom linoleumu i nasmejah se.

- Donalde, šta mi radiš?

- Samo ti pokazujem ono što svi nauče, pre ili kasnije, - reče, - baš si zgodan sada.

- Ali, ja...

- Gledaj, voda može biti čvrsta, - lupio je nogom i zvuk je bio kao koža na kamenu, - ili ne. –

Lupio je ponovo i voda nas je poprskala obojicu. – Da li osećaš? Probaj.

Kako se brzo navikavamo na čuda! Za manje od minuta počeo sam da mislim da je hodanje po vodi moguće, da je prirodno, da je... dobro, pa šta?

- Ali, ako je voda čvrsta, kako možemo da je pijemo?

- Na isti način kako hodamo po njoj, Ričard. Ona nije čvrsta i nije tečna. Ti i ja odlučujemo kakva će biti za nas. Ako želimo tečnu vodu, mislimo kao da je tečna, ponašamo se kao da je tečna, pij je. Ako želiš da bude vazduh, diši je. Probaj.

Možda ima nešto u prisutnosti napredne duše, mislio sam. Možda se ove stvari mogu dešavati u određenom radijusu, pedeset stopa u krugu oko njih...

Kleknuo sam na površinu i zaronio ruke u vodu. Tečnost. Onda sam legao dole i gurnuo glavu u plavo i disao, verujući. Delovalo je kao topli, tečni kiseonik, bez gušenja i zapinjanja daha. Podigao sam se i pogledao ga, očekujući od njega da zna šta mislim.

- Pričaj – reče.

- Zašto moram da pričam?

- Jer je ono što treba da se kaže mnogo jasnije kada se kaže rečima. Pričaj.

- Ako možemo da hodamo po vodi, pijemo je i dišemo, zašto ne možemo to isto da uradimo i sa zemljom?

- Da. Dobro. Primetićeš...

Došao je do obale lako kao da ide po naslikanom jezeru. Međutim, kada mu je noga dodirnula zemlju, pesak i travu na obali počeo je da tone i posle nekoliko koraka bio je do ramena u zemlji i travi. Kao da je jezerce odjednom postalo ostrvo, a zemlja oko njega se pretvorila u more. Plivao je na trenutak po pašnjaku, prskao okolo tamnim glinenim kapljicama, onda lebdeo po njemu, zatim ustao i prošetao. Bilo je odjednom čudnovato videti čoveka kako hoda po zemlji!

Stajao sam na vodi i aplaudirao njegovoj predstavi. On se poklonio i aplaudirao mojoj.

Prošetao sam do ivice pojila, zamislio zemlju kao tečnost i dodirnuo je cipelom. Talasići se raširiše po travi u krugovima. Koliko je duboka zemlja? Umalo nisam glasno upitao. Zemlja će biti duboka onoliko koliko ja budem mislio da je duboka. Dve stope dubine, mislio sam to, biće dve stope duboka i ja ću je pregaziti.

Sa poverenjem sam koraknuo na obalu i potonuo preko glave. Oko mene je bilo crno podzemlje, zastrašujuće; i borio sam se da izađem na površinu zadržavajući dah, mlatarao sam tražeći malo čvrste vode, ivicu pojilišta da se uhvatim za nju.

On je sedeo na travi i smeja se.

- Ti si izuzetan učenik, da li znaš to?

- Nisam uopšte učenik! Vadi me odavde.

- Vadi se sam.

Prestao sam da se koprcam. To je čvrsto i ja mogu da se popnem napolje. To je čvrsto... I ja sam se popeo napolje, sav ulepljen i pokriven crnom prljavštinom.

- Čoveče, ti se stvarno uprljaš, radeći to.

Njegova plava košulja i farmerke, bili su bez mrlja i trunke prašine.

- Aaaaa! – Istresao sam prašinu i prljavštinu iz kose, izvadio je iz ušiju. Na kraju sam ostavio novčanik na travu, ušao u tečnu vodu i oprao se na tradicionalni način.

- Znam da postoje bolji načini čišćenja od ovog.

- Postoje brži načini, da.

- Naravno, nemoj da mi kažeš. Samo sedi tamo, smeji se i pusti mene da sve otkrijem sam.

- O.K.

Na kraju sam morao da odem mokat do Flit-a da promenim odeću, vešajući mokre komade odće na zatezače, da se suše.

- Ričard, ne zaboravi šta si radio danas. Lako je zaboraviti vreme kada smo znali i mislili da su to bili snovi i čuda, jednom. Ništa dobro nije čudo, ništa lepo nije san.

- Svet je san, kažeš, a on je lep ponekad. Zalazak sunca, oblaci, nebo...

- Ne, slika je san. Lepota je stvarna. Možeš li to da razlikuješ?

Klimnuo sam skoro razumevajući. Kasnije sam virnuo u knjigu.

Svet je tvoja vežbanka, stranice na kojima računaš.

To nije stvarnost, iako tu možeš izraziti stvarnost,

ukoliko želiš.

Takođe, imaš slobodu da pišeš gluposti, ili laži, ili da cepaš

listove.

Najvećigreh je ograničiti Biće. Ne čini T o.

Bilo je lako, toplo popodne, između pljusкова, trotoari mokri na našem putu iz grada.

- Ti možeš da prolaziš kroz zidove, zar ne Don?

- Ne.

- Kad ti kažeš ne, za nešto za šta znam da odgovor treba da glasi da, znači da ti se ne sviđa način na koji sam te pitao.

- Mi smo sigurno pažljivi, zar ne? – reče.

- Da li je problem u pronalaženju ili u zidovima?

- Da, i još gore. Tvoje pitanje pretpostavlja da ja postojim u jednom određenom prostoru-vremenu, i da prolazim u drugi prostor-vreme. Danas nisam raspoložen da prihvatim voje pretpostavke o meni.

Namrštio sam se. Znao je šta pitam. Zašto mi nije jednostavno odgovorio, i dozvolio da otkrijem kako on radi te stvari?

- To je moj mali način da ti pomognem da preciznije misliš – reče blago.

- O. K., ti možeš učiniti da izgleda kao da prolaziš kroz zidove, ako hoćeš. Da li je pitanje sada bolje?

- Jeste, bolje je. Ali ako želiš da budeš precizan...

- Nemoj da mi kažeš. Znam kako da kažem ono što mislim. Evo mog pitanja: kako možeš da iluziju ograničenog osećanja postojanja, izraženu u ovom prividnom prostorno-vremenskom trajanju kao tvoje „telo“, pokreneš kroz iluziju matrijalnog ograničenja, nazvan „zidovi“?

- Dobro rečeno! – reče. – Kad postaviš pitanje kako treba, ono odgovara samo, zar ne?

- Ne, pitanje nije samo odgovorilo. Kako prolaziš kroz zidove?

- RIČARDE ! Skoro si sve imao kako treba, a onda si sve razbio u paramparčad! Ja ne mogu da hoda kroz zidove... kad kažeš tako, ti podrazumevaš stvari koje ja uopšte ne podrazumevam, pa čak i da ih pretpostavim odgovor je „ne“.

- Ali vrlo je teško postaviti sve tako precizno, Don. Zar ne znaš šta mislim?

- Tako, samo zato što je nešto teško, ti ne pokušavaš da ga uradiš? I hodanje je bilo teško u početku, ali si vežbao i postigao da to sada izgleda lako.

Uzdahnuo sam. – Da. O.K., zaboravi pitanje.

- Zaboraviću ga. Moje pitanje je možeš li ti? Gledao me je kao da nije imao brige na svetu.

- Tako, ti kažeš da je telo iluzija i zid je iluzija, ali postojanje je stvarno i ono ne može biti ograničeno iluzijama?

- Ne kažem to ja. To ti kažeš.

- Ali to je istina.

- Prirodno – reče.

- Kako to radiš?

- Ričard, ništa ne radiš. Vidiš to već urađeno i to je sve.

- E, to zvuči lako.

- To je kao hodanje. Pitaš se kako ti je ikad bilo teško da naučiš.

- Don, hodanje kroz zidove nije sada za mene teško, ono je nemoguće.

- Da li misliš da će možda, ako kažeš nemoguće, opet i opet hiljadu puta, to učiniti da ti iznenada teške stvari postanu lake?

- Žao mi je. To jeste nemoguće i ja ću to učiniti kad dođe vreme za mene.

- On hoda po vodi, a obeshrabren je, narode, jer ne hoda kroz zidove.

- Ali to je bilo lako, a ovo...

- Razmišljaj o svojim ograničenjima i zadržićeš ih – otpevao je. – Zar nisi pre nedelju dana plivao u zemlji?

- Jesam.

- A zar zid nije samo vertikalna zemlja? Zar ti toliko znači u kom pravcu se prostire iluzija? Horizontalne iluzije je moguće savladati, ali vertikalne ne.

- Mislim da me potpuno poznaješ, Don.

Pogledao me i nasmešio se. – Vreme kad te budem potpuno poznavao je vreme da te ostavim neko vreme samog. Poslednja zgrada u gradu je skladište, velika građevina od žute cigle. Bilo je skoro kao da je odlučio da ide drugim putem nazad do aviona, skrenuvši nekom tajnom prečicom. Prečica je bila kroz zid od cigle. Okrenuo oštro desno u zid i nestao. Sad smatram da bih, da sam se odmah okrenuo za njim, prošao takođe. Ali sam samo zastao na trotoaru i gledao u mesto gde je bio. Kada sam podigao ruku i dodirnuo kuglu, bila je samo tvrda cigla.

- Jednog dana, Donalde – rekoh. – jednog dana... Vraćao sam se drugim putem do aviona.

- Donald. – rekoh stigavši u polje – došao sam do zaključka da ti uopšte ne živiš u ovom svetu. Pogledao me prepadnut sa vrha krila, gde je učio da sipa benzin u rezervoar. – Naravno da ne.

Možeš li mi navesti jednu osobu koja živi?

- Šta misliš, mogu li ti reći osobu kaoja živi? Ja! Ja živim na ovom svetu!

- Odlično, - reče, kao da sam nezavisnim učenjem otkrio tajnu. – Podseti me da ti kupim ručak danas... Divim se načinu na koji nikad ne prestaješ da učiš.

Ovo me je zbunilo. Nije bio sarkastičan ili ironičan; mislio je baš ono što je rekao. – Šta hoćeš da kažeš? Naravno da živim na ovom svetu. Ja i četiri biliona drugih ljudi. Ti si onaj koji...

- O, bože Ričard! Ti si ozbiljan! Otpiši ručak. Nema hamburgera, nema senfa, ništa! Taman sam pomislio da si dostigao glavno saznanje. Prekinuo me i gledao me ljutit i žalostan. – Ti si siguran u to. Živiš u istom svetu, zar ne, kao, kao... berzijanac mogli bi reći. Tvoj život je upravo u celini bio preokrenut i izmenjen, pretpostavljam, novom SEC polisom osiguranja? Živiš u istom svetu kao turnirski šahista, Zar ne? Kad se u Njujorku ove nedelje bore Petrosjan i Fišer, i Braun na Menhetnu, za pola miliona dolara nagrade, šta ti radiš ovde u polju Meitlend Ohajo? Ti, sa tvojim Flit-om iz 1929., ti kome je dozvola farmera glavna stvar u životu, ljudima koji žele desetominutnu vožnju avionom, mašinom kojoj je potrebno održavanje i samrtnim strahom od orkana... Šta misliš koliko ljudi živi u tvom svetu? Rekao si da četiri biliona živi. I ti stojiš tu dole i kažeš da to hoćeš da mi poturiš? Zadihao se od brzog govora.

- Mogao sam skoro da okusim taj hamburger, sa sirom koji se topi... rekoh.

- Žao mi je. Bio bih tako srećan da ga kupim. Ali to je sad gotovo i svršeno, najbolje je zaboraviti.

- Iako je to bio poslednji put da sam ga optužio da ne živi u ovom svetu, trebalo mi je dugo da shvatim reči sa strane na kojoj se knjiga otvorila:

Ako neko vreme budeš vežbao da budeš fikcija, shvatićeš da su ti fikcijski karakteri ponekad stvarniji od ljudi sa telima i srcem.

*Tvoja savest je mera poštenja tvoje ličnosti.
Slušaj je pažljivo.*

Svi smo mi slobodni da radimo ono što želimo“ , rekao je te noći. – Nije li to jednostavno, čisto i jasno? Nije li to veliki put da se uredi univerzum?

- Skoro. Zaboravio si jedan važan deo – rekoh.

- O ?

- Svi smo mi slobodni da radimo ono što hoćemo, dok to ne povređuje nekog drugog, - dodao sam. – Znam da si to mislio, ali je trebalo da kažeš to što si mislio. Čuo se iznenađujući zvuk u mraku, pogledao sam ga brzo. – Jesi li čuo to?

- Da, zvuči kao da ima nekog... Ustao je, otišao u mrak. Nasmejao se iznenada, i rekao ime koje nisam uspeo da razumem. – U redu je – čuo sam da kaže. – Ne, biće nam drago da si tu... Nema potrebe da stojiš tu... dođi, dobrodošao si stvarno...

Glas je imao težak akcent, ne ruski, ne češki, više transilvanski. – Hvala. Ne želim da vam kvarim veče...

Čovek koji je došao do vatre bio je, pa bio je prilično neobičan da bi se našao u ovoj noći i na zapadu . Mali, vitak, vuku sličan momak, uplašeni očiju, obučen u večernje odelo, crna pelerina postavljena crvenim satenom, bilo mu je neprijatno na svetlu.

- Prolazio sam pored, - reče. – Polje je prečica do moje kuće...

- Zar? – Šimoda mu nije verovao, znao je da laže, a istovremeno je radio sve što je mogao da se uzdrži od glasnog smeha. Nadao sam se da ću razumeti, ubrzo.

- Smestite se udobno, - rekoh. –Možemo li vam pomoći? Nisam se osećao baš tako, ali on je bio tako stisnut, da sam stvarno želeo da se opusti, ako može.

Pogledao me s divljim pogledom koji me sledio. – Da, vi mi možete pomoći. To mi je vrlo potrebno, inače ne bih pitao mogu li piti vašu krv? Samo malo? To mi je hrana, potrebna mi je ljudska krv...

Možda je to bio njegov akcent, nije dobro znao engleski ili ja nisam razumeo njegove reči, ali sam bio na nogama brži nego ikad, slama je letela u vatru od moje brzine.

Čovek je ustuknuo. Inače sam bezazlen, ali nisam mala osoba i mogu da delujem zastrašujuće. Okrenuo je glavu. – Gospodine, žao mi je! Žao mi je! Zaboravite da sam bilo šta rekao o krvi! Ali, vidite...

- Šta to pričate? – Bio sam još bešnji, jer sam se plašio. – Šta to do đavpla govorite, čoveče? Ne znam štaste, da niste nekakav VAM-?

Šimoda me je prekinuo pre nego što sam mogao da izgovorim reč. – Ričard, naš gost je pričao, a ti si ga prekinuo. – Molim vas, nastavite, moj prijatelj je malo nagao.

- Donald, - rekoh – Ovaj momak...

- Budi miran!

To me je toliko iznenadilo da sam zanemio gledajući užasnuo čoveka izvučenog iz njegovog prirodnog mraka na svetlo naše vatre.

- Molim vas da razumete. Nisam ja izabrao da se rodim kao vampir. To je nesrećna sudbina. Nemam mnogo prijatelja. Ali svake noći moram imati malo sveže krvi, inače će me spopasti užasni bolovi, a ako bih i dalje ostao bez toga, umro bih. Molim vas, užasno ću patiti, umreću, ako mi ne dozvolite da sisam vašu krv... samo malo, ne treba mi više od pinta. Koraknuo je prema meni, oblizujući usne, misleći da me šimoda nekako kontroliše.

- Još jedan korak i biće krvi, slažem se. Čoveče, taknite me i mrtvi ste... Ne bih ga ubio, ali sam mislio da ga vežem, pre nego što nastavim s pričom.

Mora da mi je poverovao, jer je stao i uzdahnuo. Okrenuo se ka Šimodi: - Jesi li postigao što si hteo?

- Mislim da jesam. Hvala ti.

Vampir me pogledao i nasmešio se, potpuno opušten, ludo se zabavljajući kao glumac na sceni posle predstave. – Neću piti tvoju krv, Ričard – reče prijateljski perfektnim engleskim bez ikakvog akcenta. Dok sam gledao, on je nestajao, kao da je isključio svoje unutrašnje svetlo... za pet sekundi je iščezao.

Šimoda je seo opet pored vatre. – Uvek mi je drago što ne misliš to što kažeš!

Još uvek sam drhtao lučeći adrenalin, spreman da se borim sa monstrumom. – Don, nisam siguran da sam za ovakve stvari. Možda bi bilo bolje da mi kažeš šta se događa. Kao, na primer, šta... šta je bilo?

- Dot je bio vampir iz Transilvanije, - reče. – Ili, da budem precizniji, Dot je bio misaona forma vampira iz Transilvanije. Ako hoćeš nešto da objasniš, a misliš da te neko ne sluša, čvrkni ga malo misaonom formom, da objasniš šta misliš. Dali misliš da sam ga prethodno doterao, sa onom pelerinom i očnjacima i onakvim akcentom? Da li je bio previše strašan za tebe?

- Pelerina je bila prvoklasna, Don. Ali je ipak bilo suviše stereotipno, egzotično... Uopšte se nisam uplašio.

Uzdahnuo je. – U redu. Ali si shvatio smisao, a to je ono važno.

- Koji smisao?

- Ričard, budući tako besan na mog vampira, radio si ono što si hteo, bez obzira što bi to povredilo nekog drugog. On ti je čak i rekao da će biti povređen ako...

- Hteo je da mi sisa krv!

- Što e isto ono što mi radimo govoreći da ćemo biti povređeni ako neko ne živi na naš način.

Ćutao sam dugo vremena misleći o tome. Uvek sam verovao da smo slobodni da radimo šta hoćemo, samo ako ne diramo druge, a ovo se nije slagalo. Nešto je nedostajalo.

- Stvari koje te zbunjuju – reče – je prihvaćena izreka koja je slučajno nemoguća. To je izraz „povređiti nekog drugog“. Mi biramo sami da li ćemo biti povređeni ili ne, nije važno od čega. Mi smo ti koji odlučujemo. Nko drugi. Moj vampir ti je rekao da će biti povređen ako mu ti ne dopustiš...! I to je njegova odluka da bude povređen, njegov izbor. Ono što ti radiš je tvoja odluka, tvoj izbor. Daćeš mu krv, ignorisati ga, vezati ga, probosti ga javorovim kocem kroz srce. Ako on ne želi javorov kolac, slobodan je da se brani, na bilo koji način. I tako to ide, izbori, izbori...

- Kad to tako gledaš...

- Slušaj – reče – ovo je važno. *Svi smo mi. Slobodni. Da radimo. Šta god. Poželimo. Da radimo.*

14

Svaka osoba, svi događaji u tvom životu su se desili, jer si ih ti sebi privukao.

Na tebi je da izabereš šta ćeš sa njima da urediš.

Da li se osećaš usamljeno, Don? – palo mi je napamet da ga pitam u jednom kafetu u Rajdersonu, Ohajo.

- Iznenađen sam da bi ti...

- Pst, rekoh. – Nisam završio pitanje. Zar se nikada ne osećaš bar malo usamljenim?

- To što misliš je kao...

- Čekaj; svi ovi ljudi, vidjamo ih samo na par minuta. S vremena na vreme pojavi se lice u gomili, neka lepa žena zbog koe želim da zastanem i kažem zdravo, samo da mirujem i razgovaram neko vreme. Ali, ona leti sa mnom deset minuta ili ne, i ode, a sledećeg dana ja odem u Šeldvil i niada je više ne vidim. To je usamljeno, samotničko. Mislim da ne mogu da nađem stalne prijatelje, kad sam ja nestalan.

Ćutao je.

- Ili mogu?

- Mogu li sad da govorim?

- Da, mislim da možeš. – Hamburgeri su ovde bili uvijeni do pola u tanak masan papir i kada ih razmotaš susam se prospe svuda – bezvezna stvar, ali hamburgeri su bili dobri. Jeo je u tišini, a i ja, pitajući se šta će reći.

- Pa, Ričard, mi smo magneti, zar ne? Ne magneti. Mi smo gvožđe, obmotano bakarnom žicom i kad god želimo da se namagnetišemo, možemo. Pustimo svoj unutrašnji napon kroz žicu i možemo da privučemo sve što želimo. Magnet se ne brine kako radi. On je on, i po svojoj prirodi, neke stvari privlači, a drge ostavlja nedirnutu.

Pogledao sam ga jedući čips. – Ti si ostavio jednu stvar. Kako da to ja uradim?

- Ne radi ništa. Kosmički zakon, sećaš se? Sličnosti se privlače. Samo budi ono što jesi, miran i jasan i sjajan. Automatski, ako zračimo onim što jesmo, pitajući se svakog trenutka da li je to ono što stvarno želimo da uradimo, radeći to samo onda kada je odgovor da, automatski odbijamo od sebe one koji nemaju šta da nauče od nas i privlačimo one što imaju, i od kojih mi imamo da učimo takođe.

- Ali to zahteva mnogo vere, a u međuvremenu postaješ prilično usamljen.

Pogledao me je čudno preko svog hamburgera. – Gluposti. Ne traži uopšte veru. Ono što traži je mašta. – Očistio je sti između nas, sklonio so i biber u stranu, kečap, viljušku i noževe, tako da sam se pitao šta će se desiti, šta bi se moglo stvoriti pred mojim očima.

- Ako imaš mašte koliko seme susama, - reče, i stavi jednu semenku kao primer usred čistine – sve su ti stvari moguće.

Gledao sam u semenku, pa onda u njega.. – Voleo bih da se vi Mesije skupite i složite. Mislio sam da je stvar u veri, kada je svet protiv mene.

- Ne. Želeo sam da ispravim to dok sam radio, ali je to bila duga, uzaludna borba. Pre dve hiljade godina, pre pet hiljada godina, nisu imali reč za maštu, a vera je bila najbolje što su mogli da smisle za mali, lepi stručak cveća. Takođe nisu imali seme susama.

Znao sam zasigurno da su imali susam, ali sam pustio da ta laž prođe. – I od mene se očekuje da zamislim to magetisanje? Da zamislim neku lepu, mudru, tajanstvenu damu koja se pojavljuje u polju u gomili, u Taragotu, Illinois. Mogu to da učinim, ali to je samo to što jeste, samo moja mašta.

Izgledao je beskrajno očajan, zabavljen na trenutak refleksima koje jee bacao tanjir osvetljen neonskom reklamom kafea. – Samo tvoja mašta? *Naravno* da je to tvoja mašta! Ovaj svet je tvoja mašta, zar si zaboravio. *Tamo gde ti je misao, tu ti je iskustvo. Čovek je ono što misli da jeste. Ono čega sam se plašio me je sustiglo. Misli i obogati se: Kreativna vizualizacija zbog zadovoljstva i zarade. Kako pronaći prijatelje, a biti ono što jesi.* Tvoja mašta ne menja biće ni najmanje, ne utiče na stvarnost uopšte. Ali mi govorimo o 'Warner Brothers' svetovima, MGM životinjama, a svaki njihov sekund je iluzija i mašta. Sve su to snovi sa simbolima koje mi budni spavači dočaravamo sebi.

Postavio je svoj nož i viljušku u liniju, kao da gradi most od svog mesta do mog. – Pitaš se šta tvoji snovi govore? Isto tako pogledaj stvari iz svog budnog života i upitaj se zbog čega su one. Ti sa svojim avionima u svom životu, svaki put se okreni oko sebe.

- U redu, Don, slažem se. – Želeo sam da uspori, da ne sipa sve to odjednom; milja u minutu, to je prebrzo za potpuno nove ideje.

- Kada bi sanjao avione, šta bi to značilo?

- Pa slobodu. Snovi o avionima su begstvo, a let moje oslobođenje.

- Koliko jasno to želiš? San na javi je to isto: želiš da budeš slobodan od svih stvari koje te sputavaju: rutina, autoritet, dosada, gravitacija. Ono što nisi shvatio je da si ti već slobodan i da si uvek bio. Da si imao polovinu ovog znanja... ti već jesi vrhovni gospodar svog života čudotvorca. Samo mašta. Šta kažeš?

Konobarica ga je čudno pogledavala s vremena na vreme, brišući posuđe, slušajući, pitajući se ko bi to mogao biti.

- I tako ti nisi nikad usamljen, Don? – rekoh.

- Ukoliko se tako ne osećam. Imam prijatelje u drugim dimenzijama koji su povremeno sa mnom. Kao i ti.

- Ne. Mislim na ovu dimenziju, ovaj imaginaran svet. Pokaži mi šta misliš, pokaži mi malo čuda sa magnetom... stvarno želim to da učim.

- Pokaži ti meni, - reče – Da bi uneo bilo šta u svoj život, samo zamisli da je već tu.

- Kao šta? Kao moju divnu damu?

- Bilo šta. Ne tvoju damu, nešto malo za početak.

- Treba li to da sad uradim?

- Da.

- O.K. ... Plavo pero.

Pogledao me je belo. – Ričard? Plavo pero?

- Rekao si bilo šta, damu ne, nešto malo.

- Lepo. Plavo pero. Zamisli pero. Vizualizuj ga, svaku crtu i ivicu, vrh, V-zarez gde je čupnuto.

Samo na minut, onda ga pusti.

Zatvorio sam oči na minut i video predstavu u mislima, pet inča dugačko prelivalo se iz plavog u srebrno na ivicama... Blještavo jasno pero, lebdelo je tu u mraku.

- Okruži ga zlatnim svetlom, ako hoćeš. To je dobra stvar, pomaže ostvarenju, a takođe radi na namagnetisanju.

Okružio sam pero zlatom. – O.K.

- To je to. Sada možeš da otvoriš oči.

Otvorio sam oči. – Gde je pero?

- Ako si ga imao jasno zamišljenog, ono baš u ovom trenutku juri dole na tebe kao kao Mak-ov kamion.

- Moje pero, kao Mak-ov kamion?

- Figurativno, Ričard.

Celo to popodne sam čekao da se pero pojavi, ali nije. Bilo je veče, posle sendviča od tople ćuretine, video sam ga. Slika i sitna slova na pakovanju mleka. „Pakovano za Slot Deiris-a od farme Plavo pero, Brajan, Ohajo.- Don, moje pero!

Pogledao je i slegnuo ramenima. – Mislio sam da si želeo pravo pero.

- Dobro sad, bilo kakvo za početnika, zar ne misliš?

- Da li si video pero potpuno samo, ili si ga držao u ruci?

- Potpuno samo.

- To objašnjava ovo. Ako želiš da budeš sa onim što materijalizuješ, moraš i sebe da staviš u sliku. Žao mi je što ti nisam rekao.

Sablasno čudan osećaj. Pali! Svesno sam privukao svoju prvu stavr! – Danas pero, - rekoh – sutra svet!

- Budi pažljiv, Ričard, - reče on uznemireno – inače ćeš zažaliti...

*Istina koju govoriš nema ni prošlost ni budućnost.
Ona jeste, i to je sve što ona treba da bude.*

Legao sam na leđa, ispod Flita, brišući ulje sa donjeg dela trupa. Mašina je sad bacalja nekako manje ulja nego pre. Šimoda je leteo s jednim putnikom, zatim došao i seo na travu dok sam radio.

- Ričard, kako misliš da ćeš impresionirati svet kad svi drugi rade da bi živelili, a ti juriš skoro potpuno neodgovorno, dan za danom, u svom ludom avionu, prodajući vožnje putnicima? – ponovo me je iskušavao. – Ovo je pitanje koje će ti se nametati više nego jednom.

- P, Donald, prvo: ja ne postojim da bih impresionirao svet. Postojim da bih živeo svoj život na način koji me čini srećnim.

- O.K. Drugo?

- Drugo, svako je slobodan da radi ono što smatra da treba da radi da bi živeo. Treće: odgovoran, znači sposoban da odgovaram za način na koji sam izabrao da živim. Postoji samo jedna osoba kojoj mi odgovaramo, a to je, naravno...

- ... to smo mi, reče Don, odgovarajući umesto zamišljene, nepostojeće gomile izabranih koja je sedela okolo.

- Mi čak ne moramo da odgovaramo ni sebi, ako ne želimo... nema ničeg lošeg u neodgovornosti. Ali većina nas smatra da je mnogo zanimljivije znati zašto radimo, kako radimo, zašto biramo baš tako – da li ćemo gledati pticu ili zgaziti mrava, ili raditi za novac nešto što radije ne bi radili. – Žacnuo sam ga malo. – Zar to nije. – Zar to nije predug odgovor?

Klimnuo je. – Predug.

- O.K. ... Kako se ti nadaš da ćeš impresionirati svet... – Otkotrljao sam se ispod aviona i odmorio malo u senci krila. – Kako da dozvolim svetu da živi onako kako izabere i da dozvolim sebi da živim onako kako izaberem.

Dobacio mi je srećan i ponosan osmeh. – Rečeno kao od pravog Mesije! Jednostavno, direktno, razumljivo i ne daje odgovor na pitanje ukoliko ne odvojiš vreme i ne razmisliš pažljivo o tome.

- Iskušaj me opet. – Bilo je divno gledati kako mi sopstveni um radi.

- Majstore, - reče – „Želim da budem voljen, ljubazan sam, radim drugima ono što bih želeo da oni rade meni, ali ipak nemam ni jednog prijatelja i potpuno sam sam“. Kako bi odgovorio na ovo?

- Potukao si me – rekoh. – Nemam ni pojma šta da ti kažem.

- ŠTA?

- Malo humora, Don, da oživim večer. Malo bezazlene promene ritma.

- Bolje bi bilo da si pažljiviji u tom oživljavanju večeri. Problemi nisu šala i igra za ljude koji ti dolaze, ukoliko i sami nisu dosta napredovali, a ta vrsta zna da je svako svoj sopstveni Mesija. Tebi su dati odgovori, pa kaži ih onda. Pokušaj stim „pobeđen sam“ i videćeš kako brzo gomila može da veže čoveka za stub i da ga spali.

Uspravio sam se ponosno. – Izabrani, moliš me za odgovor i ja ti odgovaram: Zlatno pravilo ne postoji. Kako bi ti se svidelo da vidiš mazohistu kako čini drugima ono što bi želeo da drugi čine njemu? Ili obožavaoca boga krokodila, kome je čast da mu bude bačen živ u čeljusti. Ili Samarićanin, koji je počeo celu stvar... šta ga je nagnalo na pomisao da čovek koga je našao da leži na putu, želi da mu se sipa ulje na rane? Šta ako je čovek jednostavno koristio te momente mirovanja da se duhovno uzdigne, uživajući u izazovu toga? – Zvučao sam sebi ubedljivo.

Čak i kada bi pravilo bilo izmenjeno u „Čini drugima ono što oni žele da im se čini“, m ne možemo da znamo šta bilo ko, osim nas samih, želi da mu se čini. Ono što pravilo stvarno znači, ako ga primenimo pošteno, je ovo: „Čini drugima ono što istinski želiš da im činiš“. Sretneš li mazohistu sa ovim pravilom, nećeš morati da ga šibaš njegovim bičem, jednostavno zato što je to ono što bi on želeo da mu se uradi. Niti će se od tebe tražiti da baciš obožavaoca krokodilima. – Pogledao sam ga. – Suviše rečeno?

- Kao i uvek. Ričard, izgubićeš devedeset procenata svojih slušalaca, ako ne naučiš da to skратиš!

- Pa, dobro. Šta ima loše u tome što ću izgubiti devedeset posto slušalaca? – uzvratio sam mu. – Šta ima loše u gubitku svih mojih slušalaca? Znam ono što znam i govorim ono što govorim! I ako je to pogrešno, onda je to samo mnogo loše. Vožnje avionom su tri dolara, u gotovom!

- Znaš li šta? – Šimoda je ustao čisteći slamu sa svojih farmerki.

- Šta? – rekoh razdražljivo.

- Upravo si diplomirao. Kako se osećaš kao Mesija?

- Frustrirano, u vražiju mater.

Pogledao me s neprimetnim osmehom. – Navići ćeš se – reče.

*Evo testa pomoću kojeg možeš otkriti da li je tvoja misija na Zemlji
završena:
Ako si živ, onda nije.*

16

Robne kuće su uvek duge, police se protežu u beskraj.

U Hajvardovoj robnoj kući tražio sam 3.18 inča zavrtnje i matice za Flit-a. Šimoda je strpljivo gledao dok sam ja tražio, pošto mu, naravno, ništa nije bilo potrebno iz robne kuće. Cela bi ekonomija propala, mislio sam, kada bi svi bili kao on, praveći sve što žele od misaonih formi i čistog vazduha, popravljajući stvari bez delova i alata.

Na karju pronađoh šrafove koje sam trebao, i pođoh sa njim prema kasi, gde je vlasnik slušao neku tihu muziku. *Greensleeves*; melodija koja me progona od detinjstva, čula se preko nekog nevidljivog zvučnika... Čudno je na to naići u gradu od četiri stotine duša.

Ukapirao sam da je to bilo čudno i za Hajvarda, jer on uopšte nije imao nikakvo ozvučenje. Vlasnik je bio prikovan za svoju drvenu stolicu na kasi, i slušao Mesiju kako svira na jeftinoj gitari sa šest žica, iz police. Bio je to divan zvuk. Čutao sam plaćajući svojih sedamdeset tri centa ponovo zahvaćen melodijom. Možda je taj jeftini instrument imao neke tanke kvalitete, ali ovo je zvučalo kao iz daleke, maglovite, drevne Engleske.

- Donalde, to je divno! Nisam znao da sviraš gitaru.

- Nisi? Onda zamisli nekog ko bi otišao do Isusa Hrista i pružio mu gitaru, a on bi rekao: Ne znam da sviram. Da li bi on to rekao?

Šimoda je vratio gitaru na mesto i izašao napolje na sunce sa mnom. – Ili da dođe neko ko govori ruski ili persijski, misliš li da bilo koji majstor vredan svog oreola ne bi znao šta taj priča? Ili kada bi hteo, da upravlja avionom, misliš da ne bi znao?

- Znači, ti stvarno sve znaš?

- Kao i ti, naravno. Ja samo znam da znam sve.

- Ja bih mogao tako da sviram gitaru?

- Ne, ti bi imao svoj sopstveni stil, drugačiji od mog.

- Kako to da uradim? - Nisam potrčao nazad da kupim gitaru, samo sam bio znatiželjan.

- Samo odbaci sve kočnice i sva verovanja da ne znaš da sviraš. Dodirni instrument kao da je deo tvog života, što i jeste, u nekom drugom životu. Znaj da je normalno za tebe da dobro sviraš i dozvoli tvojoj podsvesti da svira tvojim prstima.

Čitao sam nešto o tome, učenje pod hipnozom: učenicima je rečeno da su majstori umetnosti i oni su svirali, slikali ili pisali kao da su umetnici. – To je teško, Don, da odagnam iz svesti činjenicu da ne umem da sviram.

- Onda će za tebe teška stvar biti svirati gitaru. Trebaće ti godine vežbe pre nego što sam sebi daš priznanje da to dobro radiš, pre nego što ti svest kaže da si se dovoljno trudio da bi zaradio pravo da dobro sviraš.

- Zašto mi nije trebalo tako dugo vremena da naučim da letim? To se smatra teškim, ali sam ja to shvatio prilično brzo.

- Da li si želeo da letiš?

- Ništa drugo nije bilo važno! Više od svega! Gledao sam dole na oblake, jutarnje dimove iz odžaka, išao pravo u vis u tišini i mogao sam videti... O! Shvatam šta misliš. Hoćeš da kažeš: „Nikad se tako nisi osećao sa gitarom“, zar ne?

- Nikad se tako nisi osećao sa gitarom, zar ne?

- A ovo poznato osećanje koje sad imam, Don, govori mi kako si ti naučio da letiš. Jednostavno si ušao u Travl Er jednog dana i uzleteo. Nikada ranije nisi ni bio u avionu.

- Dragi moj, ti si intuitivan.

- Nisi ni polagao test za dozvolu? Ne, čekaj. Ti uopšte nemaš dozvolu, zar ne? Zvaničnu letačku dozvolu?

- Pogledao me je čudno, sa šapatom od osmeha, kao da sam ga izazivao da pokaže dozvolu, a on je znao da to može.

- Misliš na parče papira, Ričard? Tu vrstu dozvole?

- Da, parče papira.

Nije posegnuo u džep ili izvadio novčanik. Samo je otvorio svoju desnu ruku i tamo je bila letačka dozvola, kao da je sve do sada nosio okolo, čekajući da ga pitam za nju. Nije bila izgužvana ili iscepana, i mislio sam da pre deset sekundi nije ni postojala.

Ali sam je uzeo i pogledao. To je bila zvanična pilotska potvrda, odsek za transport ju je izdao, Donald Vilijem Šimoda, sa nekom adresom u Indijani, registrovani komercijalni pilot sa odobrenjem da leti na jednomotornim i višemotornim avionima, letećim spravama i jedrilicama.

- Nemaš dozvolu za hidroavion ili helikopter?

- Imaću ih ako mi budu trebale, - reče on tako tajanstveno, da sam eksplodirao od smeha pre njega. Čovek koji je meo trotoar ispred, tragično nas pogleda i osmehnu se takođe.

- A šta je sa mnom? – rekoh – Želim svoju dozvolu za vazdušni transport.

- Moraćeš sam sebi da izmisliš dozvolu – reče.

17

U radio emisiji Džefa Sjuksa, upoznao sam Donalda Šimodu kakvog ga ranije nisam video. Emisija je počela u devet uveče i trajala je do ponoći, iz prostorije ne veće od časovničarske radnje, sa instrumentima i dugmadima svuda okolo, i sa policama punim kasetama sa reklamnim porukama.

Sjuks je počeo sa pitanjem: Ima li nečeg nezakonitog u letenju svuda po zemlji u drvenom avionu i uzimanju ljudi na vožnju?

Odgovor je ne, nema ništa ilegalno tu, avioni su ispitani isto tako pažljivo kao mlaznjaci. Oni su sigurniji i jači nego mnogi moderni avioni, i sve što je potrebno je pilotska dozvola i farmerovo dopuštenje. Ali to Šimoda nije rekao. – Niko nas ne može sprečiti da radimo ono što hoćemo, Džef – reče.

To je sada potpuno tačno, ali rekao je to bez ikakvog takta, koji se zahteva kad radiš sa radio auditorijumom koji se pita šta se dešava, zašto ti avioni lete okolo. Minut pošto je to rekao, indikator telefonskog poziva je počeo da svetli na Sjuksovom pultu.

- Imamo slušaoca na liniji jedan, - reče Sjuks. – Izvolite gospođo.

- Jesm li u programu?

- Da, gospođo, već ste u programu i naš gost je gospodin Donald Šimoda, pilot. Izvolite, u programu ste.

- Pa, želela bih da kažem tom momku da ne može svako da radi to što želi i da neki moraju da rade da bi živeli, i da imaju malo više odgovornosti nego što je potrebno za letenje okolo.

- Ljudi koji rade da bi živeli, rade ono što najviše žele, - reče Šimoda. – Isto kao i ljudi koji žive od sviranja...

- Pismo kaže da ćeš u znoju svog tela zaraditi hleb svoj i da ćeš ga u žalosti jesti.

- Slobodni smo i to da radimo, ako želimo.

- Radi svoj posao! Zamaraju me ljudi kao vi, koji govore, radi svoj posao, radi svoj posao!

Dozvolite svima da divljaju okolo i oni će uništiti svet. Oni i sada uništavaju svet! Pogledajte šta se dešava zelenilu i rekama i okeanima.

Dala mu je pedeset mogućnost da joj odgovori, a on ih je sve ignorisao. – To je O.K. ako svet bude uništen, - reče. – Ima hiljadu miliona drugih svetova za nas da ih stvorimo i izaberemo. Do god ljudi budu hteli planete, biće planeta da se na njima živi.

Teško da je ovo moglo da zadovolji sagovornika i ja sam gledao Šimodu zapanjen. On je govorio sa svoje tačke gledišta, iz perspektive življenja mnogih života, učenje koje je jedino majstor mogao da prihvati. Njegova sagovornica je smatrala da diskusija treba da ima veze sa stvarnošću ovog sveta, gde je rođenje početak, a smrt – kraj. On je to znao. Zašto je to ignorisao?

- Sve je u redu, zar ne? – reče ona u svoj telefon. – Nema zla na ovom svetu, nema greha svuda oko nas? To vas ne uznemirava, zar ne?

- Ništa zbog čega bi se trebalo uzbuđivati, gospođo. Mi vidimo samo deo od onog što je ceo život, a taj deo je obmana. Sve se uravnotežava i niko ne pati i niko ne umire bez svog pristanka. Niko ne radi ono što ne želi da radi, nema dobra i nema zla, van onog što nas čini srećnim i nesrećnim.

Ništa od toga nije umirilo gospođu na telefonu. Ali ona iznenada prekide i reče jednostavno: - Kako znate te stvari koje govorite? Kako znate da je to što govorite istina?

- Ne znam da li je istina, - reče on. – Verujem u to, jer je zabavno u to verovati.

Zažmurio sam. Mogao je reći da je probao i da je dobro... izlečenje, čuda, praktični život koji je potvrdio da je njegovo mišljenje istinito i upotrebljivo. Ali, nije to rekao. Zašto?

Postojao je razlog. Držao sam oči širom otvorene, veći deo prostorije je bio siv, samo se nazirao Šimodin lik, nagnut ka mikrofону. Rekao je sve ove stvari direktno, ne nudeći izbora, ne trudeći se ni malo da jadni slušaoci razumeju.

- Bilo ko - ko je ikada nešto značio, bilo ko – ko je ikada bio srećan, bilo ko – kome je ikada dat neki dar na svetu, bio je božanski sebična duša, živeći kako njemu najviše odgovara. Bez izuzetka.

Sledeći poziv, bio je muškarac. Veče je proticalo: - Sebična! Čoveče, znate li šta je antihrist?

- Možda bi mi vi mogli reći – reče.

- Hrist je rekao da moram živeti za svog blišnjeg. Antihrist kaže budi sebičan, živi za sebe i pusti druge ljude da idu u pakao.

-Ili u raj, ili bilo gde, gde žele da odu.

- Čoveče, vi ste opasni, znate li to? Šta bi bilo kada bi svi koji slušaju, radili što bi hteli? Šta mislite, šta bi se onda desilo?

- Mislim da bi ovaj svet verovatno bio najsrećnija planeta u ovom delu kosmosa – reče.

- Čoveče, nisam siguran da bih želeo da moja deca čuju to što govorite.

- Šta vaša deca žele da čuju?

- Ako smo svi slobodni da radimo bilo šta što hoćemo, onda sam ja slobodan da dođem u polje sa puškom i da vam raznesem vašu glupu glavu.

Veza je besno prekinuta. Negde u gradu je bio najmanje jedan besan čovek. Ostali, ljutite žene, takođe bili su na telefonu; sva dugmad na pultu su bila upaljena.

Nije se moralo tako; mogao je reći iste stvari drugačije, pa ne bi ovako letelo perje.

Nadolazilo je i obuhvatalo me isto osećanje koje sam imao u Troju, kada je gomila navalila i opkolila ga. Bilo je vreme, bilo je krajnje vreme za nas, da idemo dalje.

Knjiga mi nije bila od pomoći, tamo u studiju.

*Da biste živeli slobodno i srećno morate žrtvovati
dosadu.*

Ta žrtva nije uvek laka.

Džek Sjuks je rekao svima ko smo, da su nam avioni parkirani u Tomsonovom polju i da noću spavamo pod krilima.

Osećao sam talas besa od ljudi uplašanih zbog morala svoje dece i zbog budućnosti „američkog načina života“, i ništa od toga nije me činilo srećnim. Ostalo je još pola sata do kraja emisije, a postajalo je sve gore.

- Znae šta, čoveče, mislim da ste lažov, - rekao je sledeći slušalac.

- Naravno da sam lažov! Svi smo mi lažni na celom ovom svetu i svi se mi pretvaramo da smo nešto što nismo. Mi nismo tela koja šetaju okolo, niti smo atomi i molekuli, mi smo besmrtni i neuništive ideje Bića, bez obzira koliko drugačije verovali...

Trebalo bi da on bude prvi koji bi me podsetio da sam slobodan da odem ako mi se ne sviđa ono što priča, on bi se smejavao mom strahu od linča gomile koja čeka sa toljagama kod aviona.

18

Ne budi obeshrabren na rastancima. Rastanak je neophodan pre ponovnog susreta.

A prijatelji će se, posle nekog vremena ili posle ovog života, sigurno ponovo sresti.

S ledećeg prepodneva, pre nego što su ljudi došli da lete, stao je kod mog krila: - Seti se šta si rekao kad si otkrio moj problem, da niko neće slušati, bez obzira kakva čuda da radim?

- Ne.
 - Sećaš li se tog vremena, Ričard?
 - Sećam se. Izgledao si tako usamljen, odjednom. Ne sećam se šta sam rekao.
 - Rekao je da je zavisnost od toga da li ljudi mare za ono što govorim, zavisnost moje sreće od nekog drugog. To e ono što sam došao da naučim ovde: Nije važno da li komuniciraš ili ne. Izabrao sam ceo ovaj život da sa nekim podelim način na koji svet postoji, a isto sam tako mogao izabrati da baš ništa ne kažem. Biću nije potrebno da ja nekom pričam kako ono radi.
 - To je očigledno, Don. Mogao sam i ja to da ti kažem.
 - Veliko hvala. Pronašao sam ideju zbog koje sam ceo život živeo da je nađem, završio sam ceo životni posao, a on kaže „ To je očito, Don“.
- Smejao se, ali je bio tužan, takođe, tada nisam mogao da kažem zašto.

19

Merilo tvog neznanja je dubina tvog verovanja u nepravdu i tragediju.

Ono što gusenica zove krajem sveta, Majstor zove leptirom.

Reči u knjizi prethodnog dana, bile su jedino upozorenje koje sam dobio. Jednog trenutka to e bila normalna omanja grupa ljudi koja je čekala da leti. Njegov avion je dorulao među njih, stao pored, duvajući ih snagom propelera. Običan prizor za mene koji sam stajao na gornjem krilu Flit-a i sipao benzin u rezervoar. Sledećeg trenutka bilo je kao da je guma eksplodirala i gomila se raspršala i potrčala. Guma na Travl Er- u je bila nedirnutu, mašina se vrtela na malom gasu kao trenutak ranije, ali je bila stopu široka rupa u platnu ispod pilotske kabine i Šimoda je bio odbačen na drugu stranu, glava mu je pala dole, telo mi je bilo mirno kao iznenadna smrt.

Trebalo mi je nekoliko hijaditih delova sekunde da shvatim da je Donald Šimoda pogođen, još toliko da ispstim kantu sa benzinom i skočim dole sa gornjeg krila, trčeći. Izgledao je kao u filmu, nekom amaterskom komadu. Čovek s puškom je bežao s ostalima, dovoljno blizu mene da sam ga mogao poseći sabljom. Sada se sećam da nisam brinuo o tome. Nisam bio besan, ni šokiran, ni užasnut. Jedina važna stvar je bila stići što pre do kabine Travl Er-a, što brže govoriti s prijateljem.

Izgledao je kao pogođen bombom; leva polovina tela bila je pocepana koža, i odelo i meso i krv, vlažna masa crvenila.

Glava mu je ležala kraj ručice s gorivom, na desnom donjem uglu table s instrumentima, i mislio sam, da je bio vezan ramenim pojasem ne bi mogao biti odbačen toliko unapred.

- Don, jesi li dobro? – Glupe reči.

- Otorio je oči osmehnuvši se. Lice mu je bilo isprskano krvlju. – Ričard, kako izgleda?

Bilo je ogromno olakšanje čuti ga kako govori. Ako može da govori, ako može da misli, biće sve u redu.

- Pa, ukoliko ti to ne znaš bolje, drugar, rekao bih da imaš problema.

Nije se pomerao, osim malo glavom i odjednom sam bio ponovo užasnut, mnogo više njegovom nepokretnošću nego onom kašom i krvlju. – Nisam mislio da imaš neprijatelja.

- Nemam. To je bio prijatelj. Bolje je nemati ih... neko ko me je mrzeo navukao je sve moguće nevolje samom sebi... ubijajući me.

Sedište i bočna strana kabine bili su prekriveni krvlju – bio bi veliki posao očistiti ponovo Travi Er, iako sam avion nije bio mnogo oštećen. – Da li je ovo moralo da s dogodi, Don?

- Ne... – reče on jedva, dišući isprekidano. – Ali, ja mislim... sviđa mi se drama...

- Dobro, hajde da nastavimo! Izleči se! Sa gomilom koja dolazi biće dosta letova da se obavi!

Ali dok sam se šalio s njim, uprkos čitavom svom znanju i razumevanju stvarnosti, moj prijatelj Donald Šimoda pao je još jedan inč prema ručici i umro.

Čuo sam buku u ušima, svet se tresao, i ja skliznuh pored iskidanog trupa dole, u vlažnu, crvenu travu. Osećao sam kao da me je težina priručnika u džepu prevalila na stranu. I kad sam udario u zemlju on ispade, vetar je polako listao stranice.

Podigoh ga ravnodušno. Da li se to tako završava, mislio sam, da li je sve što Majstor govori samo lepa reč koja ga ne može spasiti od pravog napada nekog besnog psa u polju?

Morao sam tri puta da pročitam, pre nego što sam mogao da poverujem da je to pisalo na strani...

Sve u ovoj knjizi može biti pogrešno.

Epilog

U jesen, leteo sam na jug sa toplim vazduhom. Bilo je malo dobrih polja, ali su gomile bivale sve veće. Ljudi su uvek želeli da let edvokrilcem, a tih dana mnogi od njih su ostajali da razgovaraju i peku pečurke na mojoj vatri.

Ponekad bi neko ko nije bio bolestan rekao kako se bolje oseća posle razgovora i ljudi bi se sledećeg dana čudno gledali, prilazili bliže, radoznali. Više no jednom sam odleteo ranije.

Čuda se nisu događala, mada je Flit leteo bolje nego ikad i s manje benzina. Prestao je da baca ulje, prestao da ubija insekte elisom i vetrobranskim staklom. Hladniji vazduh, bez sumnje, ili su mali letači postali dovoljno pametni da me izbegavaju.

Ipak, jedna reka vremena se zaustavila za mene onog letnjeg prepodneva kada je Šimda bio ubijen. Bio je to završetak u koji ne verujem, niti ga razumem; to je ostalo tamo i ja sam ga preživljavao hiljadu puta ponovo, nadajući se da bi se nešto moglo izmeniti – Nikad nije. Šta sam trebao da naučim tog dana?

Jedne noći, kasno u oktobru, pošto sam se užasn timer i pobegao od gomile u Misisipiju, sleteo sam na neko malo prazno mesto, jedva dovoljno da se Flit spusti.

Još jednom pre nego što sam zaspao, pomislio sam na zadnji trenutak. – Zašto je umro? Nije bilo razloga za to. Ako je ono što je rekao bilo istina.

Nije bilo nikoga sad, da razgovaramo kako smo mi razgovarali, nikoga od koga bih učio, nikoga da mu se prikradem i napadnem ga svojim rečima oštreci na njemu svoj novi svetli um. JA? Da, ali ja nisam ni upola zabavan kakav je Šimoda bio, koji me je učio držeći me stalno van ravnoteže svojim duhovnim karateom.

Misleći o tome, zaspao sam, i sanjao...

Klečao je na travi u dolini, okrenut mi leđima, krpeći rupu na boku Travl Er-a, gde je prošao hitac. Pored njega je bila rolna 'Grade-A' avionskog platna i kanta bituratnog premaza za impregnaciju.

Znao sam da sanjam, a takođe sam znao i da je stvarnost. – DON !

Ustao je polako i okrenuo se da me pogleda, osmehujući se mojoj tuzi i mojoj radosti.

- Haj, drugar – reče.

Ništa nisam video od suza. Nema umiranja, nema umiranja, i ovaj čovek je moj prijatelj.

- Donalde!... TI SI ŽIV! Šta pokušavaš da uradiš? – Potrčao sam i obavio ruke oko njega, bio je stvaran. Mogao sam osetiti kožu njegove letачke jakne, stisnuti njegove ruke ispod.

- haj, - reče. – Ne smeta ti ? Ono što pokušavam da zakrpiam je ova rupa ovde.

Bio sam srećan da ga vidim. Ništa nije nemoguće.

- Sa mazivom i platnom? – rekoah. – Mazivom i platnom ti pokušavaš da učvrstiš...? Ti to ne radiš tako, ti ga vidiš savršeno, već urađeno... - I rekavši to stavih ruku na početak iskrzane rupe, kako sam pomerao ruku tako je rupa nestajala. Ostao je samo čist i kao ogledalo sjajan avion, besprekorno platno bez ikakvog šava od vrha do repa.

- Znači ti to tako radiš! – reče on, a tamne su mu oči bile ponosne na sporog učenika koji je na kraju postao dobar kao duhovni mehaničar.

Upalili smo jutarnju vatru pored krila i pekli lepinju na njoj. – Ti nešto muvaš, Don! Znaš, nikad te nisam video da kuvaš. Šta imaš?

- Lepinju, - reče činjenicu. – Poslednja stvar koju hoću da uradim u tvom životu je da ti pokažem kako se to radi.

Odsekao je dva parčeta svojim perorezom i pružio mi jedan. Ukus nije još uvek u ustima dok pišem... ukus strugotine i starog tutkala, podgrejani na masti.

- Šta kažeš? – reče.

- Don...

- Fantomova osveta, - iskezio se. – Napravio sa je od gipsa.- Stavio je svoj deo natrag u tiganj. – Da te podsetim, ako ikad zaželiš da navedeš nekoga da uči, učini to svojim znanjem, a ne svojom lepinjom, O.K.

- NE! Voliš mene, voliš moju lepinju! To je glavna životna hrana, Don!

- Vrlo dobro. Ali garantujem ti tvoja prva večera sa bilo kim biće i poslednja ako ga nahraniš tom hranom.

Nasmejali smo se i učitali. Pogledao sam ga u tišini.

- Ti si dobro, Don, zar ne?

- Ti očekuješ da budem mrtav? Ma hajde, Ričarde.

- I ovo nije san? Neću zaboraviti da sam te video?

- Ne. Ovo je san. Ovo je drugi prostor-vreme, a svaki drugi prostor-vreme je san za dobrog, zdravog zemljanina, kakav ćeš ti uskoro biti. Ali ćeš se setiti i to će izmeniti tvoje mišljenje i tvoj život.

- Hoću li te videti ponovo? Da li se vraćaš?

- Mislim da ne. Želim da sam izvan prostora i vremena... Ja to već jesam, to je činjenica. Ali, postoji veza između nas, između tebe i mene i ostalih iz naše porodice. Kada te neki problemi zaustave, zadrži ih u pameti i pođi na spavanje, srešćemo se ovde kraj aviona i pričati o tome, ako želiš.

- Don...

- Molim?

- Zašto puška? Zašto se to desilo? Ne vidim ni moć ni slavu u tome što ti je srce razneseno puškom. Seo je dole u travu pored krila.

- Od kad sam prestao da budem Mesija sa naslovne strane, Ričard, nikome nisam morao da kažem bilo šta. I pošto ti treba da vežbaš da postaneš neuznemiravan pojavama, NITI RAŽALOŠĆEN NJIMA, - dodao je značajno – mogao bi da upotrebiš neke krvave scene za svoj trening; to je takođe zabava za mene. Umiranje je kao rođenje u nekom dubokom jezeru nekog vrućeg dana. Postoji šok od promene, bol na trnutak, a onda prihvatanje i plivanje u realnosti. Ali, posle toliko puta, čak se i šok izgubi.

Posle dugog trenutka ustade. – Samo nekoliko ljudi je zainteresovano za ono što imaš da im kažeš, i to je u redu. Kvalitet majstora se ne meri prema veličini njegove gomile, upamti.

- Don, pokušaću, obećavam. Ali ću pobeći zauvek, čim posao prestane da me zabavlja.

Niko nije dodirnuo Travl Er, ali se propeler okrenuo, mašina izbacila plavi oblak dima i bogatim zvukom ispunila dolinu. – Obećanje prihvaćeno, ali... – pogledao me je i nasmešio se kao da me nije razumeo.

- Prihvaćeno, ali šta? Govori. Kaži mi. Šta je pogrešno?

- Ti ne voliš gomile, - reče.

- Ne da me guraju, ne. Sviđa mi se da govorim, i da razmenjujem ideje, ali to obožavanje, kroz koje si ti prošao, zavisnost... verujem da ne tražiš od mene... Ja sam već pobegao...

- Može biti da sam baš glup, Ričard i možda ne vidim nešto očigledno što ti vrlo dobro vidiš, i ako je tako, da li bi mi, molim te, rekao čega ima lošeg ako bi pisao o tome? Da li postoji pravilo po kome Mesija ne može da piše o onome što misli da je istina? Stvari koje su mu bile zabava, a koje su radile za njega? I onda, ako se ljudima ne sviđa ono što govori, umesto da pucaju na njega, mogu spaliti njegove reči, izlupati pepeo štapom? A ako im se to zaista sviđa, mogu da čitaju reči po drugi put, ili da ih napišu na vratima frižidera, ili da se zabavljaju onim što ideje za njih znače? Ima li nečeg lošeg u pisanju? Ali, možda sam ja ipak glup.

- U knjizi?

- Zašto da ne?

- Znaš li koliko *rada*...? Obećao sam da nikad neću napisati ni jednu reč u životu!

- O, izvini, - reče – Tako znači. Nisam to znao. – Popeo se na donje krilo aviona, pa u kabinu. – Pa, vidimo se. Vidi šta ćeš sa svim tim. Ne dozvoli gomilama da ti priđu... Ti ne želiš da pišeš, siguran si?

-Nikad. – rekoh – Nikad ni reč.

Slegnuo je ramenima i navukao svoje letačke rukavice, gurnuo palicu napred i zvuk motora je bruja oko mene sve dok se nisam probudio pod krilom Flit-a, sa ehom iz sna još uvek u ušima.

Bio sam sam, polje je bilo tiho, kao da je zelena jesen padala meko po svitanju i po svetu.

I tada, za divno čudo, pre nego što sam se sasvim probudio, posegnuo sam za dnevnikom i počeo da pišem, jedan Mesija u svetu drugih, o svom prijatelju:

*1. Učitelj je došao na zemlju,
rođen u svetoj zemlji Indijane, -*

...